

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՆԱՄԱՍԱՐԱՆ

Ա. Ի. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲԱԶՄԱԶԱՓ ԿՈՄՊԼԵՔՍ ԱՆԱԼԻԶԻՑ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՆԱՄԱՍԱՐԱՆԻ ՆՐԱՏԱՐԱԿԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ – 2008

ՆՏԴ	51(07)	Նրապարակության է երաշխավորել ԵՊՏ
ԳՄԴ	22.1 գ7	մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի
Պ	505	խորհուրդը

Խմբագիր՝ Ֆիզմաթ. գիպ. թեկն., դոցենպ Ռ. Ս. ԴԱՎԹՅԱՆ
Ֆիզմաթ. գիպ. թեկն., դոցենպ Գ. Վ. ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ

ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ Ա. Ի.

Պ 505 Խնդիրներ բազմաչափ կոմպլեքս անալիզից: – Եր.:
ԵՊՏ-ի հրատ., 2008, 60 էջ:

Խնդրագրքում բերված են մի քանի կոմպլեքս փոփոխականի ֆունկցիաների տեսության խնդիրներ՝ մեծամասամբ իրենց լուծումներով, պատասխաններով կամ ցուցումներով:

Նախապեսված է մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի ուսանողների ու որակավորման բարձրացման ֆակուլտետի ունկնդիրների համար:

ԳՄԴ 22.1 գ7

Նիմնական գաղափարներ և փաստեր

1. Կոմպլեքս տարածություն: $\mathbb{C}^n$ -ով նշանակվում է $\mathbb{C}$ կոմպլեքս հարթության n -պատիկ դեկարտյան արտադրյալը, այսինքն, $\mathbb{C}^n$ -ի կետերը n կոմպլեքս թվերի կարգավորված n -յակներ են՝ $z = (z_1, z_2, \dots, z_n)$: $\mathbb{C}^n$ -ը կարելի է նույնացնել $\mathbb{R}^{2n}$ -ի հետ, որը բաղկացած է $x = (x_1, y_1, \dots, x_n, y_n)$ կետերից և որի վրա ներմուծված է կոմպլեքս կառուցվածք, այսինքն փրված է $z_k = x_k + iy_k$, $k = 1, \dots, n$:

Կամայական $2m$ -չափանի հարթություն $\mathbb{C}^n$ -ում կարելի է փայլ

$$S = \left\{ z : \sum_{k=1}^n a_{ik} z_k + a'_{ik} \bar{z}_k = b_i, i = 1, \dots, n - m \right\} \quad (1)$$

հավասարումների միջոցով, որտեղ a_{ik} , a'_{ik} և b_i -երը կոմպլեքս թվեր են: S հարթությունը կոչվում է *կոմպլեքս հարթություն*, եթե (1)-ի մեջ բացակայում են $\bar{z}_k$ փոփոխականները, այսինքն՝ $a'_{ik} = 0$: m թիվը համարվում է S -ի *կոմպլեքս չափողականությունը*: Կոմպլեքս միաչափ հարթությունը անվանում են նաև *կոմպլեքս ուղիղ*, իսկ $(n-1)$ -չափանի հարթությունը՝ *կոմպլեքս հիպերհարթություն*:

2. Պարզագույն փրիություն: Շրջանների դեկարտյան արտադրյալը, այսինքն

$$U(a, r) = \{z \in \mathbb{C}^n : |z_j - a_j| < r_j, j = 1, \dots, n\}$$

փրիությունը կոչվում է պոլիդիսկ $(n = 2$ դեպքում՝ բիդիսկ): Պոլիդիսկի եզրի

$$\Gamma = \{z : |z_j - a_j| = r_j, j = 1, \dots, n\}$$

ենթաբազմությունը կոչվում է *հենք (ocmօs)*:

D փրիությունը կոչվում է a կենտրոնով n -*շրջանաձև փրիություն*, (կամ *Ռեյն-հարփի փրիություն*), եթե

$$z^0 \in D \Rightarrow \{z : |z_k - a_k| = |z_k^0 - a_k|, k = 1, \dots, n\} \subset D :$$

D -ն կոչվում է *լրիվ Ռեյնհարփի փրիություն*, եթե

$$z^0 \in D \Rightarrow \{z : |z_k - a_k| \leq |z_k^0 - a_k|, k = 1, \dots, n\} \subset D :$$

Եթե $a = 0$, ապա այդպիսի փիրույթները լիովին որոշվում են իրենց պարականոց կետերի մոդուլներով: Այդ պարածույթ նրանց ուսումնասիրությունը կարելի է կատարել $\mathbb{R}^n$ փարածույթյան $\mathbb{R}_+^n$ դրական օկտանտում, կատարելով $r(z) = (|z_1|, \dots, |z_n|)$ արտապատկերում: D փիրույթի պարկերն այդ արտապատկերման ժամանակ կոչվում է *Ռեյնհարտի դիսկրանտ* և նշանակվում է $|D|$ -ով: Քանի որ $|D|$ -ի չափողականությունը երկու անգամ փոքր է D -ի չափողականությունից, ապա $n = 2$ և $n = 3$ դեպքերում Ռեյնհարտի դիսկրանտը փախի է ակներև պարկերացում փիրույթի մասին:

Ռեյնհարտի փիրույթների պարզագույն օրինակներ կարող են ծառայել գունդը և պոլիդիսկը:

Տիրույթը կոչվում է *շրջանաձև a կենտրոնով*, եթե ամեն մի z^0 կետի հետ մեկտեղ այն պարունակում է նաև

$$z = a + (z^0 - a)e^{i\theta} = (a_1 + (z_1^0 - a_1)e^{i\theta}, \dots, a_n + (z_n^0 - a_n)e^{i\theta}), \quad 0 \leq \theta \leq 2\pi$$

փեսքի բոլոր կետերը:

Նշանակենք $\tilde{z} = (z_1, \dots, z_{n-1})$, այնպես որ $z = (\tilde{z}, z_n)$: $G \subset \mathbb{C}^n$ փիրույթը կոչվում է *Տարրոգսի փիրույթ* $z_n = a_n$ *համաչափության հարթությամբ*, եթե $z^* \in G$ պայմանից հետևում է, որ $\{(\tilde{z}^*, z_n) : |z_n - a_n| = |z_n^* - a_n|\}$ շրջանագիծը ևս պարունակվում է G -ում: Տարրոգսի փիրույթը կոչվում է *լրիվ*, եթե այն պարունակում է ամբողջ $\{(\tilde{z}^*, z_n) : |z_n - a_n| \leq |z_n^* - a_n|\}$ շրջանը:

$D \subset \mathbb{C}^n$ փիրույթը կոչվում է *գծորեն ուռուցիկ*, եթե ամեն մի եզրային կետի համար գոյություն ունի այդ կետով անցնող և փիրույթի հետ չհասկվող կոնպլեքս հիպերհարթություն:

3. Հոլոմորֆ ֆունկցիաներ: $\Omega \subset \mathbb{C}^n$ փիրույթում որոշված f ֆունկցիան կոչվում է *հոլոմորֆ* կամ *անալիտիկ*, եթե

(ա) f -ը անընդհար է Ω -ում,

(բ) f -ը հոլոմորֆ է ըստ ամեն մի փոփոխականի:

Ավելի ճշգրիտ (բ) պայմանը նշանակում է հետևյալը՝ եթե $z \in \Omega$ և $1 \leq k \leq n$, ապա

$$f_k(\zeta) = f(z_1, \dots, z_{k-1}, z_k + \zeta, z_{k+1}, \dots, z_n)$$

մեկ փոփոխականի ֆունկցիան հոլոմորֆ է ըստ ζ -ի $\mathbb{C}$ հարթության վրա գրո կետի որևէ շրջակայքում: Պարզվում է, որ (բ) պայմանից հետևում է (ա)-ն:

Թեոթեմ (Նարտոգու): Եթե f ֆունկցիան ըստ յուրաքանչյուր փոփոխականի հոլոմորֆ է $D \subset \mathbb{C}^n$ տիրույթի բոլոր կետերում, ապա այն հոլոմորֆ է D -ում:

D տիրույթում հոլոմորֆ ֆունկցիաների դասը նշանակվում է $\mathcal{O}(D)$:

4. Մաքսիմումի սկզբունքը: Հոլոմորֆ ֆունկցիաների համար արդի ունի մոդուլի մաքսիմումի սկզբունքը՝ եթե f -ը հոլոմորֆ է D -ում և $|f|$ -ը ունի լոկալ մաքսիմում h -ն $a \in D$ կետում, ապա $f(z) \equiv \text{const}$ ամբողջ D -ում: Մասնավորապես, եթե D -ն սահմանափակ է և f -ը անընդհատ է $\overline{D}$ -ում, ապա $|f|$ -ը իր մաքսիմումն ընդունում է ∂D եզրի վրա: Սակայն $n > 1$ դեպքում $\mathbb{C}^n$ տարածությունում հնարավոր են D տիրույթներ, որոնց համար այդ մաքսիմումը ընդունվում է ոչ թե ամբողջ եզրի, այլ նրա մի մասի վրա:

Մաքսիմումի սկզբունք: Սահմանափակ D տիրույթի համար $B(D) \subset \partial D$ փակ բազմությունը կոչվում է *Բերգմանի եզր*, եթե.

- 1) ամեն մի $f \in \mathcal{O}(\overline{D})$ ֆունկցիայի համար $\max_{z \in \overline{D}} |f(z)| = \max_{z \in B(D)} |f(z)|$,
- 2) ցանկացած այլ բազմություն, որը բավարարում է 1) պայմանին, պարունակում է $B(D)$ -ն:

$S(D)$ բազմությունը կոչվում է *Շիլովի եզր*, եթե նշված պայմանները բավարարվում են բոլոր $f \in \mathcal{O}(D) \cap C(\overline{D})$ ֆունկցիաների համար:

Քանի որ $\mathcal{O}(\overline{D}) \subset \{\mathcal{O}(D) \cap C(\overline{D})\}$, ապա պարզ է, որ $B(D) \subset S(D)$:

Երբ D -ն գունդ է, ապա Բերգմանի և Շիլովի եզրերը համընկնում են նրա տոպոլոգիական եզրի (այսինքն՝ սֆերայի) հետ: Երբ D -ն պոլիդիսկ է, ապա Բերգմանի և Շիլովի եզրերը համընկնում են արդեն ոչ թե նրա տոպոլոգիական եզրի, այլ հենքի հետ (տես խնդիր 42): Ննարավոր են դեպքեր, երբ Բերգմանի և Շիլովի եզրերն իրարից փարբերվում են (խնդիր 44):

5. Հոլոմորֆ ֆունկցիայի գրոները: Մեկ փոփոխականի ֆունկցիաների համար հայտնի է հետևյալ պնդումը՝

Թեոթեմ: Եթե f ֆունկցիան հոլոմորֆ է a կետում, $f(a) = 0$ և $f \not\equiv 0$, ապա a -ի h -ն a -ն շրջակայքում

$$f(z) = (z - a)^p \cdot h(z),$$

որտեղ $p \geq 1$ ամբողջ թիվ է, h սկզբում $h(z)$ -ը հոլոմորֆ է և գրոներ չունի այդ շրջակայքում:

Այս թեորեմը մեկ փոփոխականի ֆունկցիաների զրոների մասին փալիս է հեպրևյալ ինֆորմացիան՝

1. զրոները մեկուսացված են,
2. f -ի զրոները համընկնում են $(z - a)^p$ ֆունկցիայի զրոների հետ, ընդ որում, p -ն կոչվում է *զրոյի կարգ*:

Մի քանի փոփոխականի ֆունկցիաների զրոները հեպազոպելիս կարևոր դեր ունի հեպրևյալ թեորեմը, որն էապես ընդհանրացնում է նախորդ թեորեմի պնդումը:

Թե n րեմ (Վայերշտրասի նախապարասփական թեորեմը): *Դիցուք f ֆունկցիան հոլոմորֆ է $a \in \mathbb{C}^n$ կետի շրջակայքում, $f(a) = 0$, բայց $f(\tilde{a}, z_n) \neq 0$: Այդ դեպքում a -ի ինչ-որ V շրջակայքում f -ը ներկայացվում է*

$$f(z) = W(z) \cdot h(z)$$

տեսքով, որտեղ h -ը հոլոմորֆ է այդ շրջակայքում և զրո չի դառնում, իսկ $W(z)$ -ը, այսպես կոչված, Վայերշտրասի պսևդոբազմանդամն է՝

$$W(z) = (z_n - a_n)^p + \sum_{j=0}^{p-1} c_j(\tilde{z})(z_n - a_n)^j :$$

Այստեղ $p \geq 1$ ամբողջ թիվ է, $c_j(\tilde{z})$ գործակիցները հոլոմորֆ են $\tilde{V}$ -ում, ընդ որում $\tilde{V}$ նշանակում է V -ի պրոյեկցիան $\mathbb{C}_{\tilde{z}}^{n-1}$ ենթապարասծության վրա, $c_j(\tilde{a}) = 0$, $j = 0, \dots, p - 1$:

Դիցուք A -ն X -ի վրա որոշված ինչ-որ ֆունկցիաների դաս է: X -ի K ենթաբազմությունը կոչվում է A -ի համար միակության բազմություն, եթե $f|_K = 0$, ($f \in A$) պայմանից հեպրևում է $f \equiv 0$:

6. Պլյուրիհարմոնիկ ֆունկցիաներ: Եթե u -ն ողորկ ֆունկցիա է, ապա նրա

$$du = \sum_{j=1}^n \left(\frac{\partial u}{\partial z_j} dz_j + \frac{\partial u}{\partial \bar{z}_j} d\bar{z}_j \right)$$

դիֆերենցիալը բնական ձևով արոհվում է երկու մասերի՝

$$\partial u = \sum_{j=1}^n \frac{\partial u}{\partial z_j} dz_j, \quad \bar{\partial} u = \sum_{j=1}^n \frac{\partial u}{\partial \bar{z}_j} d\bar{z}_j :$$

Դա առաջացնում է d օպերատորի $d = \partial + \bar{\partial}$ վերլուծություն:

U w h մ ա ն ու մ: $C^2(D)$ դասին պարկանող u ֆունկցիան կոչվում է *պլյուրիհարմոնիկ*, եթե այն բավարարում է $\partial\bar{\partial}u = 0$ պայմանին, այսինքն՝

$$\frac{\partial^2 u}{\partial z_k \partial \bar{z}_j} = 0, \quad k, j = 1, \dots, n: \quad (2)$$

Ֆունկցիան կոչվում է *n-հարմոնիկ*, եթե այն բավարարում է (2) պայմաններին $j = k$ դեպքում:

Նոլոմորֆ f ֆունկցիայի իրական և կեղծ մասերը պլյուրիհարմոնիկ են:

Թ ե ո ր ե մ: Որպեսզի իրական u ֆունկցիան լինի պլյուրիհարմոնիկ, անհրաժեշտ է և բավարար, որ այն լոկալ լինի հոլոմորֆ ֆունկցիայի իրական մաս:

7. Ասփիճանային շարքեր: Բազմապարիկ ասփիճանային շարք կոչվում է

$$\sum_{|k|=0}^{\infty} a_k (z - z^0)^k \quad (3)$$

փեսքի շարքը: Այսպես $z, z^0 \in \mathbb{C}^n$, $k = (k_1, \dots, k_n)$, $z^k = z_1^{k_1} z_2^{k_2} \dots z_n^{k_n}$, $k! = k_1! k_2! \dots k_n!$, $|k| = k_1 + k_2 + \dots + k_n$:

Դիցուք G -ն այն բոլոր կետերի բազմությունն է, որպեսզի (3) շարքը բացարձակ գուգամիտում է: Նրա ներքին կետերի G° բազմությունը կոչվում է շարքի *գուգամիտության փիրույթ*:

Թ ե ո ր ե մ (Աբել): Եթե G° -ն (3) շարքի գուգամիտության փիրույթն է և $\zeta \in G^\circ$, ապա G° -ն պարունակում է նաև

$$\{z : |z_k - z_k^0| \leq |\zeta_k - z_k^0|, k = 1, \dots, n\}$$

փակ պոլիդիսկը:

Աբելի թեորեմից հետևում է, որ ասփիճանային շարքի գուգամիտության փիրույթը լրիվ Ռեյնհարտի փիրույթ է: Պարզվում է, որ այդ փիրույթները ունեն ևս մի պարզ երկրաչափական հատկություն՝ նրանք ինչ-որ իմաստով ուռուցիկ են:

U w h մ ա ն ու մ: Դիցուք D -ն Ռեյնհարտի փիրույթ է: Նշանակենք $\ln |D|$ -ով $|D|$ բազմության պարկերը $|z| \mapsto \ln |z| = (\ln |z_1|, \dots, \ln |z_n|)$ արպարկերման ժամանակ: Ռեյնհարտի D փիրույթը կոչվում է *լոգարիթմորեն ուռուցիկ*, եթե ուռուցիկ է $\ln |D|$ փիրույթը:

Թեորեմ: Ասփիճանային շարքի զուգամիպության փիրույթը լրիվ, յոգարիթմորեն ուռուցիկ Ռեյնհարտի փիրույթ է:

Մահմանում: $r_1, \dots, r_n$ թվերը, որպէղ $r_i \geq 0, i = 1, \dots, n$, կոչվում են *զուգամիպության համալուծ շառավիղներ* (3) շարքի համար, եթէ այդ շարքը զուգամիպում է $U(z^0, r)$, $r = (r_1, \dots, r_n)$ պոլիդիսկում և չի զուգամիպում ոչ մի ուրիշ պոլիդիսկում, որը պարունակում է $\overline{U}(z^0, r)$ -ը:

Ի փարբերություն միաչափ դեպքի, որպէղ զուգամիպության շառավիղը որոշվում է միարժեք, բազմաչափ դեպքում համալուծ շառավիղները որոշվում են ոչ միարժեք:

Համալուծ շառավիղների համար գոյություն ունի Կոշի-Նադամարի բանաձևի նմանակը:

Թեորեմ: (3) շարքի զուգամիպության համալուծ շառավիղները բավարարում են $\lim_{|k| \rightarrow \infty} \sqrt{|a_k|} r^k = 1$ առնչությանը:

Բացի ասփիճանային շարքերից, կարևոր դեր են կապարում նաև հոլոմորֆ ֆունկցիաների վերլուծություններն այլ շարքերի: Ներկայալ շարքը

$$\sum_{|k|=-\infty}^{\infty} c_k (z - a)^k \quad (4)$$

ինչպէս և մեկ փոփոխականի դեպքում, կոչվում է Լորանի շարք:

Թեորեմ: Եթէ f -ը հոլոմորֆ է Ռեյնհարտի D փիրույթում, ապա այն D -ի ներսում ներկայացվում է բացարձակ և հավասարաչափ զուգամէղ Լորանի (4) շարքով:

Նարտոգսի շարք կոչվում է

$$\sum_{m=0}^{\infty} g_m(\tilde{z})(z_n - a_n)^m \quad (5)$$

րեքի շարքը, որպէղ g_m գործակիցները հոլոմորֆ ֆունկցիաներ են:

Թեորեմ: Եթէ f ֆունկցիան հոլոմորֆ է Նարտոգսի լրիվ D փիրույթում, որի համար $\{z_n = a_n\}$ համաչափության հարթություն է, ապա այն ներկայացվում է D -ի ներսում բացարձակ և հավասարաչափ զուգամէղ (5) Նարտոգսի շարքով, որպէղ g_m ֆունկցիաները հոլոմորֆ են D փիրույթի պրոյեկցիայում $\mathbb{C}_{\tilde{z}}^{n-1}$ ենթափարածության վրա:

Եթե $p_k(z)$ -երը k -րդ աստիճանի համասեռ բազմանդամներ են, ապա

$$\sum_{k=0}^{\infty} p_k(z) \quad (6)$$

փեքի շարքը կոչվում է *անկյունագծային շարք*:

Թ ե *n* *p* ե *մ*: Եթե f ֆունկցիան հոլոմորֆ է D շրջանաձև լրիվ փրոյեկտում, ապա այն վերլուծվում է D -ի ներսում բացարձակ և հավասարաչափ զուգամեար (6) անկյունագծային շարքի:

8. Բիհոլոմորֆ արտապարկերումներ: Դիցուք $D \subset \mathbb{C}^n$ փրոյեկտում որոշված է $f = (f_1, \dots, f_m)$ վեկտոր-ֆունկցիա: f -ը կոչվում է *հոլոմորֆ արտապարկերում*, եթե նրա բոլոր f_k կոմպոնենտները հոլոմորֆ են D -ում: Մասնավորապես, երբ $n = 1$, f -ը կոչվում է *հոլոմորֆ կոր*:

Արտապարկերումը կոչվում է *բիհոլոմորֆ*, եթե այն բավարարում է հետևյալ լրացուցիչ պայմաններին՝

1. f -ը փոխմիարժեք է և հակադարձը ևս հոլոմորֆ է,
2. D -ի բոլոր կետերը f -ի համար ոչ կրիտիկական են, այսինքն.

$$\frac{\partial f}{\partial z} = \frac{\partial(f_1, \dots, f_m)}{\partial(z_1, \dots, z_n)} \neq 0 \quad \text{բոլոր } z \in D \text{ կետերում:}$$

Բիհոլոմորֆ արտապարկերումը կոչվում է D փրոյեկտի *ավտոմորֆիզմ*, եթե այն D -ն արտապարկերում է ինքն իր վրա: Կոմպոզիցիայի գործողության նկատմամբ ավտոմորֆիզմները կազմում են խումբ, որը նշանակվում է $\text{Aut } D$:

Միաչափ դեպքում բիհոլոմորֆությունը համարժեք է կոնֆորմությանը: Նամաձայն Ռիմանի թեորեմի, հարթության ցանկացած միակապ փրոյեկտ, որի եզրը բաղկացած է ավելի քան մեկ կետից, կոնֆորմ ձևով արտապարկվում է միավոր շրջանի վրա: Դեռ Պուանկարեն 1907 թվականին նկատել էր, որ Ռիմանի թեորեմը $n > 1$ դեպքում ճշմարիտ չէ:

Թ ե *n* *p* ե *մ* (Պուանկարե): Եթե $n > 1$, ապա գոյություն չունի B^n գնդի բիհոլոմորֆ արտապարկերում U^n պոլիդիսկի վրա:

Այդ թեորեմի ապացույցը հիմնված է այն բանի վրա, որ $\text{Aut } B^n$ և $\text{Aut } U^n$ խմբերը կախված են փարբեր քանակով պարամետրերից:

9. F -ուռուցիկություն: Դիցուք D -ն փրույթ է $\mathbb{C}^n$ -ում, F -ը D -ում հոլոմորֆ ֆունկցիաների ընդամենը է և $K \subset D$: Տեսակալ բազմությունը

$$\widehat{K} = \left\{ z \in D : |f(z)| \leq \sup_{\zeta \in K} |f(\zeta)|, \forall f \in F \right\}$$

կոչվում է K -ի F -ուռուցիկ թաղանթ:

U *ս* *հ* *մ* *ա* *ն* *ու* *մ*: D փրույթը կոչվում է F -ուռուցիկ (կամ ուռուցիկ F ընդամենի նկատմամբ), եթե $K \Subset D$ պայմանից հետևում է, որ $\widehat{K} \Subset D$:

Եթե $F = \mathcal{O}(D)$, ապա F -ուռուցիկ փրույթը կոչվում է *հոլոմորֆ ուռուցիկ*: Իսկ եթե F -ը համընկնում է գծային ֆունկցիաների, կամ բազմանդամների, կամ էլ ռացիոնալ ֆունկցիաների դասի հետ, ապա F -ուռուցիկ փրույթը կանվանենք համապարասխանաբար՝ *գծային, բազմանդամային, կամ ռացիոնալ* ուռուցիկ փրույթ:

10. Նոլմորֆության փրույթներ: Ինչպես հայտնի է մեկ կոմպլեքս փոփոխականի ֆունկցիաների տեսությունից, ամեն մի $D \subset \mathbb{C}^1$ փրույթի համար գոյություն ունի ֆունկցիա, որը հոլոմորֆ է D -ում և անալիտիկորեն չի շարունակվում D -ից դուրս, այսինքն D -ն նրա համար բնական որոշման փրույթ է: Բազմաչափ դեպքում դա արդեն այդպես չէ:

U *ս* *հ* *մ* *ա* *ն* *ու* *մ*: $D \subset \mathbb{C}^n$ փրույթը կոչվում է *հոլոմորֆության փրույթ* f *ֆունկցիայի համար*, եթե f -ը հոլոմորֆ է D -ում և D -ից դուրս անալիտիկորեն չի շարունակվում: D -ն կոչվում է *հոլոմորֆության փրույթ*, եթե այն հոլոմորֆության փրույթ է որևէ ֆունկցիայի համար:

Կասենք, որ ζ եզրային կետում կա արգելք, եթե յուրաքանչյուր $M \subset D$ կոմպակտ բազմության և $\varepsilon > 0$ թվի համար գոյություն ունի $f \in \mathcal{O}(D)$ այնպիսին, որ $|f(z)| < 1$ երբ $z \in M$, բայց $|f(z')| > 1$ ինչ-որ $z' \in B(\zeta, \varepsilon)$ կետում:

Թ *ե* *ո* *ր* *ե* *մ* (արգելքի վերաբերյալ): Եթե D փրույթի բոլոր եզրային կետերում կա արգելք, ապա D -ն հոլոմորֆության փրույթ է:

11. Պսևդոուռուցիկ փրույթներ: u ֆունկցիան կոչվում է *պլուրի-սուբհարմոնիկ* $D \subset \mathbb{C}^n$ փրույթում, եթե

1. u -ն կիսաանընդհատ է վերևից D -ում,
2. կամայական $z^0 \in D$ կետի համար նրա հետքը այդ կետով անցնող յուրաքանչյուր կոմպլեքս ուղղի վրա սուբհարմոնիկ է:

Ավելի մանրամասն երկրորդ պայմանը նշանակում է, որ կամայական $a \in \mathbb{C}^n$ վեկտորի համար $u(z^0 + \lambda a)$ ֆունկցիան սուբհարմոնիկ է ըստ λ -ի

$$D_{z^0, a} = \{\lambda \in \mathbb{C} : z^0 + \lambda a \in D\}$$

բաց բազմության ամեն մի կապակցված բաղադրիչի վրա:

Որպես պլյուրիսուբհարմոնիկ ֆունկցիաների օրինակներ կարող են ծառայել $\ln |f|$, $\ln^+ |f|$ և $|f|^p$ ($p > 0$) ֆունկցիաները, որպես f -ը հոլոմորֆ է:

Պսևդոուռուցիկ փրոյեկցիաները կապված են պլյուրիսուբհարմոնիկ ֆունկցիաների հետ այնպես, ինչպես ուռուցիկ փրոյեկցիաները՝ ուռուցիկ ֆունկցիաների հետ: Պսևդոուռուցիկությունը հանդիսանում է իրական $\mathbb{R}^n$ փարածության մեջ սահմանված ուռուցիկության գաղափարի ընդհանրացում կոմպլեքս $\mathbb{C}^n$ փարածության դեպքի համար:

U w h մ w ն ու մ: D փրոյեկցիան կոնվուս է պսևդոուռուցիկ, եթե D -ում գոյություն ունի պլյուրիսուբհարմոնիկ V ֆունկցիա, որը ձրգրում է $+\infty$ ամենուրեք ∂D -ի վրա:

Թ ե ո թ ե մ: Որպեսզի D -ն լինի հոլոմորֆության փրոյեկցիա, սևհրաժեշտ է և բավարար, որ այն լինի պսևդոուռուցիկ:

12. Ինֆեզրալային ներկայացումներ: Ներկայ թեորեմը Կոշիի ինֆեզրալային թեորեմի նմանակն է $n > 1$ դեպքի համար:

Թ ե ո թ ե մ (Կոշի-Պուանկարե): Դիցուք V -ն $(n + 1)$ -չափանի սահմանափակ մակերևույթ է $\mathbb{C}^n$ -ում, կրոր ստ կրոր ողորկ ∂V եզրով, և f -ը հոլոմորֆ է V -ի շրջակայում: Այդ դեպքում

$$\int_{\partial V} f(z) dz_1 \wedge \dots \wedge dz_n = 0 :$$

Դիցուք $D \subset \mathbb{C}^n$ սահմանափակ փրոյեկցիա է, կրոր առ կրոր ողորկ եզրով, f -ը հոլոմորֆ է D -ում և անընդհատ է $\bar{D}$ -ում: Այդ դեպքում

$$f(z) = \frac{(n-1)!}{(2\pi i)^n} \int_{\partial D} f(\zeta) \Omega_{MB}(z, \zeta), \quad z \in D \quad (7)$$

ինֆեզրալային ներկայացում, որպեսզի

$$\Omega_{MB}(z, \zeta) = \frac{1}{|\zeta - z|^{2n}} \sum_{j=1}^n (-1)^{j-1} (\bar{\zeta}_j - \bar{z}_j) d\bar{\zeta}_1 \wedge \dots \wedge [j] \wedge \dots \wedge d\bar{\zeta}_n \wedge d\zeta$$

դիֆերենցիալ ձևը կոչվում է Մարտինելի-Բոխների կորիզ: Այսպես $[j]$ -ն նշանակում է, որ $d\bar{z}_j$ դիֆերենցիալը բաց է թողնված:

Երբ $n = 1$, կորիզը վերածվում է Կոշիի կորիզի՝

$$\Omega_{MB}(z, \zeta) = \frac{d\zeta}{\zeta - z},$$

և, ուրեմն, (7)-ը վերածվում է Կոշիի բանաձևին: Կոշիի բանաձևն ունի երկու կարևոր հատկություն՝

1. այն ունի վերսալ է այն իմաստով, որ ճշմարիտ է բավականաչափ ողորկ եզր ունեցող բոլոր փրոյությունների համար, ընդ որում Կոշիի կորիզի փեսքը կախված չէ փրոյությունից,
2. այդ կորիզը հոլոմորֆ է ըստ z -ի:

Մարտինելի-Բոխների բանաձևը նշված հատկություններից ունի միայն առաջինը: Շար փոփոխականի հոլոմորֆ ֆունկցիաների համար չի հաջողվել ստանալ այդ երկու հատկություններով օժտված ինտեգրալային բանաձև: Նրանք կամ ունի վերսալ են, բայց ոչ հոլոմորֆ կորիզով, կամ էլ ունեն հոլոմորֆ կորիզ, բայց ունի վերսալ չեն: Որպես երկրորդ փեսակի բանաձևի օրինակ բերենք Կոշիի ինտեգրալային բանաձևը գնդի համար՝

$$f(z) = \frac{(n-1)!}{2\pi^n} \int_{\partial B} \frac{f(\zeta) d\sigma(\zeta)}{(1 - \langle z, \zeta \rangle)^n} :$$

13. Կեռնֆունկցիա: Նշանակենք $B^2(\Omega)$ -ով $\Omega \subset \mathbb{C}^n$ փրոյություն հոլոմորֆ այն f ֆունկցիաների բազմությունը, որոնց համար

$$\|f\| = \left(\int_{\Omega} |f|^2 dV \right)^{1/2} < +\infty :$$

$B^2(\Omega)$ -ն հիլբերտյան տարածություն է $\langle f, g \rangle = \int_{\Omega} f\bar{g} dV$ ներքին արտադրյալով:

Ֆիքսած $z \in \Omega$ դեպքում $f \mapsto f(z)$ արտապարկերումը $B^2(\Omega)$ -ում գծային անընդհատ ֆունկցիոնալ է: Նիլբերտյան տարածությունների ընդհանուր փեսությունից հետևում է, որ գոյություն ունի միակ $K_z \in B^2(\Omega)$ ֆունկցիա այնպիսին, որ

$$f(z) = \langle f, K_z \rangle = \int_{\Omega} f(\zeta) \overline{K_z(\zeta)} dV(\zeta) :$$

U w h ւ մ ա ն ու մ: $K(z, \zeta) = \overline{K_z(\zeta)}$ ֆունկցիան կոչվում է Ω փիրույթի *կեննֆունկցիա*:

Եթե $\{u_k\}$ -ն օրթոնորմալ բազիս է $B^2(\Omega)$ -ում, ապա կեննֆունկցիան ներկայացվում է $K(z, \zeta) = \sum_{k=0}^{\infty} u_k(z) \overline{u_k(\zeta)}$ շարքի տեսքով, որտեղից հետևում է, որ $K(z, \zeta)$ -ն հոլոմորֆ է ըստ առաջին կոորդինատի և հակահոլոմորֆ է ըստ երկրորդի:

14. Ամբողջ ֆունկցիաներ: Դիցուք f -ը ամբողջ ֆունկցիա է $\mathbb{C}^n$ -ում, իսկ G -ն սահմանափակ n -շրջանաձև լրիվ փիրույթ է: Նշանակենք

$$M_f(R, G) = \sup_{z \in RG} |f(z)| :$$

U w h ւ մ ա ն ու մ: f ֆունկցիայի $\rho_f(G)$ կարգ և $\sigma_f(G)$ տիպ կոչվում են, համապատասխանաբար, այն ν -երի և μ -երի բազմությունների ճշգրիտ սպորին եզրերը, որոնք ասիմպտոտորեն բավարարում են

$$M_f(R, G) \stackrel{as}{<} \exp \{R^\nu\}, \quad M_f(R, G) \stackrel{as}{<} \exp \left\{ \mu R^{\rho_f(G)} \right\}$$

անհավասարություններին:

Դիցուք $M_f(r) = M_f(r_1, \dots, r_n) = \sup_{|z_i|=r_i} |f(z)|$: Նշանակենք $B_\rho = B_\rho(f)$ -ով բոլոր այն $a \in \mathbb{R}_+^n$ կետերի բազմությունը, որոնց համար

$$\ln M_f(r) \stackrel{as}{<} r_1^{a_1} + \dots + r_n^{a_n} :$$

U w h ւ մ ա ն ու մ: B_ρ բազմության S_ρ եզրը կոչվում է f ֆունկցիայի *համաձայնաբեր կարգերի հիպերնակերևույթ*, իսկ $\rho_1, \dots, \rho_n$ թվերի ամեն մի համակարգ, որոնց համար $(\rho_1, \dots, \rho_n) \in S_\rho$, կոչվում է այդ ֆունկցիայի *համաձայնաբեր կարգերի համակարգ*:

Դիցուք $\rho_1, \dots, \rho_n$ թվերը f -ի համաձայնաբեր կարգեր են: Նշանակենք $B_\sigma = B_\sigma(f, \rho)$ -ով բոլոր այն $b \in \mathbb{R}_+^n$ կետերի բազմությունը, որոնց համար

$$\ln M_f(r) \stackrel{as}{<} b_1 r_1^{\rho_1} + \dots + b_n r_n^{\rho_n} :$$

U w h ւ մ ա ն ու մ: B_σ բազմության S_σ եզրը կոչվում է f ֆունկցիայի $\rho_1, \dots, \rho_n$ կարգերին կից *համաձայնաբեր տիպերի հիպերնակերևույթ*, իսկ $\sigma_1, \dots, \sigma_n$ թվերի ամեն մի համակարգ, որոնց համար $(\sigma_1, \dots, \sigma_n) \in S_\sigma$, կոչվում է այդ ֆունկցիայի $\rho_1, \dots, \rho_n$ կարգերին կից *համաձայնաբեր տիպերի համակարգ*:

Խնդիրներ

Խնդիր 1. Նկարագրել $\{z \in \mathbb{C}^n : |z| = 1\}$ գնդաձևի հատկությունները $z = a + \omega\zeta$ ($a, \omega \in \mathbb{C}^n; \zeta \in \mathbb{C}$) կոմպլեքս ուղիղներով:

Խնդիր 2. Նկարագրել $\{z \in \mathbb{C}^2 : |z| < 1\}$ միավոր գնդի և $\{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1| < 1, |z_2| < 1\}$ բիդիսկի հատումները $y_2 = \alpha$ եռաչափ հարթություններով, փարբեր α -ների դեպքում:

Խնդիր 3. Ցույց փայ, որ $\mathbb{C}^n$ փարածության կամայական երկու կետով անցնում է միակ կոմպլեքս ուղիղը:

Խնդիր 4. Ապացուցել, որ $\mathbb{C}^n$ -ում իրական S հիպերհարթության ցանկացած կետով անցնում է S -ին պարականող կոմպլեքս հիպերհարթություն:

Խնդիր 5. Ապացուցել, որ $\mathbb{C}^n$ փարածության $\mathbb{R}_x^n$ և $\mathbb{R}_y^n$ n -չափանի հարթությունները կոմպլեքս հարթություններ չեն:

Խնդիր 6. Ապացուցել, որ $\mathbb{C}^n$ -ում ուռուցիկ փիրույթը նաև գծորեն ուռուցիկ է:

Խնդիր 7. Բերել $\mathbb{C}^n$ -ում գծորեն ուռուցիկ փիրույթի օրինակ, որը սակայն ուռուցիկ չէ:

Խնդիր 8. Բերել $\mathbb{C}^n$ -ում փիրույթի օրինակ, որը շրջանաձև է, սակայն n -շրջանաձև չէ:

Խնդիր 9. Որոշել հետևյալ շարքերի զուգամիփության փիրույթները.

ա) $\sum_{k=0}^{\infty} (z_1 z_2)^k,$

բ) $\sum_{k=0}^{\infty} (z_1 z_2)^k + \sum_{k=0}^{\infty} \frac{z_1^k + z_2^k}{2^k},$

գ) $\sum_{k=0}^{\infty} (z_1 z_2^2)^k + \sum_{k=0}^{\infty} (z_1^2 z_2)^k:$

Խնդիր 10. Կառուցել ասֆիճանային շարք, որի զուգամիտության փրություն է՝

ա) $\{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1| + |z_2| < 1\}$ փրությունը,

բ) $\{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1|^2 + |z_2|^2 < 1\}$ զունդը:

Խնդիր 11. Կառուցել ասֆիճանային շարք, որի համար զուգամիտության բազմությունն է՝

$$\{z \in \mathbb{C}^n : |z| < 1\} \cup \{|z| < 2, z_2 = 0\} :$$

Խնդիր 12. Պարզել $\sum_{|k|=0}^{\infty} a_k z_1^{k_1} z_2^{k_2}$ ասֆիճանային շարքի զուգամիտության փրությունը, եթե հայտնի է, որ այն

$$\{z : |z_1| < 1, |z_2| < \infty\} \cup \{z : |z_1| < \infty, |z_2| < 1\}$$

բազմության վրա զուգամիտում է:

Խնդիր 13. Պարզել $\sum_{|k|=0}^{\infty} z_1^{k_1+1} z_2^{k_2} = \frac{z_1}{(1-z_1)(1-z_2)}$ շարքի զուգամիտության բազմությունը:

Խնդիր 14. Ցույց տալ, որ $\sum_{m,n=0}^{\infty} a_{mn} z_1^m z_2^n$ ասֆիճանային շարքը, որի գործակիցները կազմում են

0!	1!	2!	3!	...
1!	-1!	-2!	-3!	...
2!	-2!	0	0	...
3!	-3!	0	0	...
...	...	...	...	...

անվերջ մաթրիցը, ոչ բացարձակ զուգամիտում է (1,1) կետում և փրամիտում է $\mathbb{C}^2$ փարածության մնացած բոլոր կետերում (չհաշված, իհարկե, սկզբնակետը): Սա նշանակում է, որ Աբելի թեորեմը իր սովորական ձևակերպումով ճիշտ չէ բազմապարիկ շարքերի համար:

Խնդիր 15. Բերել n -հարմոնիկ ֆունկցիայի օրինակ, որը սակայն պլյուրիհարմոնիկ չէ:

Խնդիր 16. Ապացուցել, որ $D \subset \mathbb{C}^n$ փրոյություն երկու անգամ անընդհար դիֆերենցելի u ֆունկցիան պլյուրիհարմոնիկ է այն և միայն այն դեպքում, երբ ∂u դիֆերենցիալ ձևը փակ է:

Խնդիր 17. Ապացուցել, որ $D \subset \mathbb{C}^n$ փրոյություն u ֆունկցիան պլյուրիհարմոնիկ է այն և միայն այն դեպքում, երբ ցանկացած $a \in D$ կետի շրջակայքում այն հոլոմորֆ ֆունկցիայի իրական մաս է:

Խնդիր 18. Դիցուք u ֆունկցիան $D \subset \mathbb{C}^n$ փրոյություն երկու անգամ անընդհար դիֆերենցելի է: Ապացուցել, որ u -ն պլյուրիհարմոնիկ է D -ում այն և միայն այն դեպքում, երբ նրա հետքը կամայական l կոմպլեքս ուղղի վրա հարմոնիկ է $l \cap D$ -ում:

Խնդիր 19. Դիցուք u ֆունկցիան ըստ իրական կոորդինատների անալիտիկ է $D \subset \mathbb{C}^n$ փրոյություն և պլյուրիհարմոնիկ է որևէ $V \subset D$ գնդում: Ապացուցել, որ u -ն պլյուրիհարմոնիկ է ամբողջ D -ում:

Խնդիր 20. Դիցուք f -ը $\mathbb{C}^n$ -ում ամբողջ ֆունկցիա է, որը բավարարում է

$$|f(z)| \leq C(1 + |z|^m)$$

անհավասարությանը, որտեղ C -ն և m -ը հասարակորեն մեծություններ են: Ապացուցել, որ f -ը բազմանդամ է, որի աստիճանը չի գերազանցում m թիվը:

Խնդիր 21 (Շվարցի լեմմայի բազմաչափ նմանակներից մեկը). Դիցուք f -ը հոլոմորֆ է $E \subset \mathbb{C}^n$ միավոր պոլիդիսկում, $|f(z)| \leq M$ և $f(0) = 0$: Ապացուցել, որ

$$|f(z)| \leq M\rho(z), \quad z \in E,$$

որտեղ $\rho(z) = \max_{1 \leq k \leq n} |z_k|$:

Խնդիր 22. Դիցուք M -ը կոմպլեքս հարթության միավոր շրջանի ենթաբազմություն է, որի համար 0 -ն խտացման կետ է, իսկ $f(z_1, z_2)$ -ը միավոր E բիդիսկում որոշված սահմանափակ ֆունկցիա է, որը հոլոմորֆ է ըստ z_1 -ի, երբ $|z_2| < 1$, և հոլոմորֆ է ըստ z_2 -ի, երբ $z_1 \in M$: Ապացուցել, որ f -ը հոլոմորֆ է E -ում:

Խնդիր 23. Ապացուցել, որ եթե $f(z) = f(z_1, \dots, z_n)$ ֆունկցիան բազմանդամ է ըստ յուրաքանչյուր z_ν -ի, $\nu = 1, \dots, n$, ապա f -ը բազմանդամ է:

Խնդիր 24. Ցույց տալ, որ չնայած $f(z) = \frac{z_1^3}{1 - z_2^2}$ ֆունկցիան հոլոմորֆ է $B = \{z \in \mathbb{C}^2 : |z| < 1\}$ գնդում և անընդհատ է $\overline{B}$ -ում այն հնարավոր չէ ներկայացնել $f(z) = z_1 \varphi(z_1, z_2)$ տեսքով, որտեղ φ -ն հոլոմորֆ է B -ում և անընդհատ է $\overline{B}$ -ում:

Խնդիր 25. Դիցուք E -ն միավոր պոլիդիսկն է $\mathbb{C}^n$ -ում և $f \in \mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$: Ապացուցել, որ f -ը հոլոմորֆ է յուրաքանչյուր

$$\Delta_{j,a} = \{z \in \mathbb{C}^n : z_m = a_m, |a_m| \leq 1, m = 1, \dots, n, m \neq j, |\zeta_j| < 1\}$$

շրջանում:

Խնդիր 26. Դիցուք f -ը հոլոմորֆ է $E \subset \mathbb{C}^n$ միավոր պոլիդիսկում և անընդհատ է $E \cup \Gamma$ բազմության վրա, որտեղ Γ -ն E -ի հենքն է: Ապացուցել, որ f -ը անընդհատորեն շարունակվում է $\overline{E}$ -ի վրա:

Խնդիր 27. Ապացուցել, որ եթե f ֆունկցիան հոլոմորֆ է $0 \in \mathbb{C}^n$ կետի շրջակայքում և հավասար է զրոյի իրական հարթության վրա, ապա $f \equiv 0$ այդ շրջակայքում:

Խնդիր 28. Ապացուցել, որ եթե f ֆունկցիան հոլոմորֆ է $0 \in \mathbb{C}^2$ կետի շրջակայքում և հավասար է զրոյի $\{z \in \mathbb{C}^2 : z_1 = \bar{z}_2\}$ հարթության վրա, ապա $f \equiv 0$ այդ շրջակայքում:

Խնդիր 29. $\mathbb{C}^n$ -ում կառուցել կետերի հաջորդականություն, որը գումարում է E միավոր պոլիդիսկի կենտրոնին և միակության բազմություն է $\mathcal{O}(E)$ դասի համար:

Խնդիր 30. $B = \{z \in \mathbb{C}^n : |z| < 1\}$ գնդի եզրի վրա կառուցել հաշվելի թվով կորեր, որոնցից ոչ մեկը $\mathcal{O}(B) \cap C(\overline{B})$ դասի համար միակության բազմություն չէ, և որոնց միավորումը այդպիսի բազմություն է:

Խնդիր 31. $B = \{z \in \mathbb{C}^n : |z| < 1\}$ գնդի եզրի վրա կառուցել $\mathcal{O}(B) \cap C(\overline{B})$ դասի համար փակ միակության բազմություն, որի գծային չափը վերջավոր է:

Խնդիր 32. Ապացուցել, որ E պոլիդիսկի հենքի կամայական ոչ դափարկ բաց ենթաբազմություն $\mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ դասի համար միակության բազմություն է:

Խնդիր 33. Ապացուցել, որ կամայական $K \subset \mathbb{C}^n$ կոմպակտի ռացիոնալ ուռուցիկ թաղանթը համընկնում է

$$A = \{z \in \mathbb{C}^n : P(z) \in P(K) \text{ բոլոր } P \text{ բազմանդամների համար}\}$$

բազմության հետ:

Խնդիր 34. Դիցուք K -ն կոմպակտ բազմություն է $\mathbb{C}^n$ -ում, $\mathcal{P}(K)$ -ն բազմանդամների հավասարաչափ փակույթն է K -ի վրա: Ապացուցել, որ $\mathcal{P}(K)$ բանախյան հանրահաշվի բոլոր անընդհար գծային մուլտիպլիկատիվ ֆունկցիոնալների M փարածությունը կարելի է նույնացնել $\widehat{K}$ բազմանդամային ուռուցիկ թաղանթի հետ հետևյալ իմաստով. ցանկացած m ֆունկցիոնալ M -ից իրենից ներկայացնում է «արժեք z^0 կետում», $z^0 \in \widehat{K}$, այսինքն, $m(f) = f(z^0)$ ցանկացած f -ի համար $\mathcal{P}(K)$ -ից:

Խնդիր 35. Դիցուք K -ն $\mathbb{C}^n$ -ի կոմպակտ ենթաբազմություն է, որի համար $\mathcal{P}(K) = \mathcal{C}(K)$: Ապացուցել, որ K -ն բազմանդամային ուռուցիկ է:

Խնդիր 36. Ապացուցել, որ $\mathbb{C}^n$ -ի իրական հարթության պարկանող կամայական կոմպակտ բազմություն բազմանդամային ուռուցիկ է:

Խնդիր 37. Ապացուցել, որ $\mathbb{C}$ հարթությանը պարկանող K կոմպակտ բազմանդամային ուռուցիկ է այն և միայն այն դեպքում, երբ $\mathbb{C} \setminus K$ բազմությունը կապակցված է:

Խնդիր 38. Յույց փայ, որ P_m բազմանդամներով որոշվող

$$D = \{z \in \mathbb{C}^n : |P_m(z)| < 1, m = 1, \dots, N\}$$

բազմանիսպր բազմանդամային ուռուցիկ պիրույթ է:

Խնդիր 39. Դիցուք $\delta \in (0, 2\pi)$ և M -ը

$$\begin{aligned} & \{z \in \mathbb{C}^2: z_1 = e^{it}, \delta \leq t \leq 2\pi, z_2 = 0\} \\ & \{z_1 = e^{it}, 0 \leq t \leq \delta, |z_2| = 1\} \end{aligned}$$

բազմությունների միավորումն է: Ապացուցել, որ

$$\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| \leq 1, z_2 = 0\}$$

ըրջանը պարունակվում է M -ի բազմանդամային ուռուցիկ թաղանթի մեջ:

Խնդիր 40. Դիցուք K բազմությունը $\{z \in \mathbb{C}^2: |z| = \sqrt{2}\}$ գնդաձևի և $\{z \in \mathbb{C}^2: z_2 = \bar{z}_1\}$ հարթության հատումն է: Ապացուցել, որ $P(K) = C(K)$:

Խնդիր 41. Ապացուցել, որ $B = \{z \in \mathbb{C}^n: |z| < 1\}$ գնդի Շիլովի եզրը համընկնում է նրա փոպոլագիական եզրի հետ:

Խնդիր 42. Ապացուցել, որ $\mathbb{C}^n$ -ում E պոլիդիսկի Շիլովի $S(E)$ և Բերգմանի $B(E)$ եզրերը համընկնում են նրա հենքի հետ:

Խնդիր 43. Դիցուք $D = \{z \in \mathbb{C}^2: 0 < |z_1| < 1, |z_2| < |z_1|\}$: Ցույց փալ, որ

ա) D -ն հոլոմորֆության փիրույթ է,

բ) $\bar{D}$ -ն հոլոմորֆության փիրույթների հատում է:

Խնդիր 44. Ապացուցել, որ

$$D = \left\{z \in \mathbb{C}^2: 0 < |z_1| < 1, |z_2| < |z_1|^{-\ln|z_1|}\right\}$$

փիրույթի Շիլովի և Բերգմանի եզրերը իրարից փարբեր են.

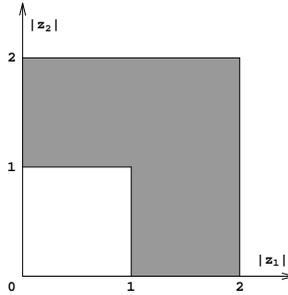
$$S(D) = \left\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 1, |z_2| = |z_1|^{-\ln|z_1|}\right\},$$

և $B(D) = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| = |z_2| = 1\}$:

Խնդիր 45. Ապացուցել, որ կամայական ֆունկցիա, որը հոլոմորֆ է

$$D = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 2, |z_2| < 2\} \setminus \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 1, |z_2| < 1\}$$

սնամեջ բիդիսկում (գծագրում փրվում է D -ի ռեյնհարպյան դիագրամը), անալիտիկորեն շարունակվում է $\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 2, |z_2| < 2\}$ բիդիսկի մեջ:

Խնդիր 46. Դիցուք D_1 -ը և D_2 -ը հարթության վրա ողորկ կորերով սահմանափակված փրոյթներ են, որոնք ասփղաձև են կողորդինսարների սկզբնակետի նկատմամբ, իսկ K -ն որոշվում է հետևյալ հավասարությունով՝ $K = \{tz: 0 \leq t \leq 1, z \in \partial D_1 \times \partial D_2\}$: Ապացուցել, որ K -ի շրջակայքում կամայական հոլոմորֆ f ֆունկցիա անալիտիկորեն շարունակվում է $D_1 \times D_2$ փրոյթի վրա:

Խնդիր 47. Ապացուցել, որ

$$D = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1|^2 + |z_2|^2 > \rho^2\}$$

փրոյթը հոլոմորֆության փրոյթ է:

Խնդիր 48. Բերել օրինակ, երբ երկու հոլոմորֆության փրոյթների միավորումը հոլոմորֆության փրոյթ է:

Խնդիր 49. Ապացուցել, որ $\mathbb{C}^n$ փարածության միավոր պոլիդիսկում կամայական n -հարմոնիկ f ֆունկցիայի համար ճշմարիտ է Պուասսոնի բազմաչափ $f(z) = P[f](z)$ բանաձևը:

Խնդիր 50. Դիցուք $f \in C(\Gamma)$ և $f_k \in C(\Gamma)$, որպես Γ -ն E միավոր պոլիդիսկի հենքն է, և $f_k \rightarrow f$: Ապացուցել, որ

$$\lim_{k \rightarrow \infty} P[f_k](z) = P[f](z)$$

հավասարաչափ E -ի վրա:

Խնդիր 51. Ցույց տալ, որ Կուլենի առաջին հիմնախնդիրը ոչ միշտ ունի լուծում

$$D = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 3, |z_2| < 3\} \setminus \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 3, 1 < |z_2| < 3\}$$

կրկնակի շրջանաձև փիրույթում, ինչից հետևում է, որ D -ն հոլոմորֆոյթյան փիրույթ չէ:

Խնդիր 52. Ապացուցել, որ եթե $f \in C(\Gamma)$, որպես Γ -ն E միավոր պոլիդիսկի հենքն է, ապա նրա $P[f](z)$ Պուատոնի ինտեգրալը անընդհատորեն շարունակվում է $\overline{E}$ -ի վրա:

Խնդիր 53. Դիցուք $f \in C(\Gamma)$, որպես Γ -ն E միավոր պոլիդիսկի հենքն է: Ապացուցել, որ որպեսզի f -ը շարունակվի մինչև $\mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ դասի ֆունկցիա, անհրաժեշտ է և բավարար, որ

$$\int_{\Gamma} f(\zeta) \zeta^k d\zeta = 0$$

բոլոր $k = (k_1, \dots, k_n)$ վեկտորների համար, որպես k_ν -երը ամբողջ են և նրանցից գոնե մեկը ոչ բացասական է:

Խնդիր 54. Դիցուք f ֆունկցիան որոշված և անընդհատ է E միավոր պոլիդիսկի ∂E եզրի վրա և յուրաքանչյուր

$$\Delta_{j,a} = \{z \in \mathbb{C}^n: z_m = a_m, |a_m| \leq 1, m = 1, \dots, n, m \neq j, |\zeta_j| < 1\}$$

շրջանում հոլոմորֆ է: Ապացուցել, որ f -ը շարունակվում է մինչև $\mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ դասի ֆունկցիա:

Խնդիր 55. Դիցուք գոյություն ունի $f \in \mathcal{O}(D)$, որը անսահմանափակ է ζ -ում, այսինքն, գոյություն ունի հաջորդականություն $z^m \in D$ այնպիսին, որ $\lim z^m = \zeta$ և $\lim f(z^m) = \infty$: Ցույց փայլ, որ այդ դեպքում ζ -ում կա արգելք:

Խնդիր 56. Դիցուք L -ը $l(z) = c_0 + c_1 z_1 + \dots + c_n z_n$ գծային ֆունկցիաների ընդամենըն է: Ցույց փայլ, որ D փիրույթը L -ուռուցիկ է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա ուռուցիկ է սովորական երկրաչափական իմաստով:

Խնդիր 57. Դիցուք M -ը $cz^k = cz_1^{k_1} \dots z_n^{k_n}$ բոլոր միանդամների ընդամենըն է (k_i -երը ոչ բացասական ամբողջ թվեր են, c -ն՝ կոմպլեքս հասարարուն է): Ցույց փայլ, որ 0 կենտրոնով Ω -էյնհարփի լրիվ փիրույթը լոգարիթմորեն ուռուցիկ է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա M -ուռուցիկ է:

Խնդիր 58. Ապացուցել, որ եթե f ֆունկցիան կիսասանընդհար է վերևից K կոմպակտի վրա և $f(x) < +\infty$, ապա գոյություն ունի նվազող անընդհար ֆունկցիաների հաջորդականություն, որը ձգարուն է f -ին:

Խնդիր 59. Ապացուցել, որ եթե $u \geq 0$ ֆունկցիան սուբհարմոնիկ է G փիրույթում, ապա u^p ($p \geq 1$) ֆունկցիան ևս սուբհարմոնիկ է:

Խնդիր 60. Ապացուցել, որ եթե u ֆունկցիան սուբհարմոնիկ է G փիրույթում, ապա e^u ֆունկցիան ևս սուբհարմոնիկ է:

Խնդիր 61. Ապացուցել, որ $C^2(G)$ դասի u ֆունկցիան սուբհարմոնիկ է G փիրույթում այն և միայն այն դեպքում, եթե

$$\Delta u = \frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial y^2} \equiv 4 \frac{\partial^2 u}{\partial z \partial \bar{z}} \geq 0 :$$

Խնդիր 62. Ապացուցել, որ հարթության վրա ամեն մի փիրույթ պսև-դոռուցիկ է:

Խնդիր 63. Գարնել $\mathbb{C}^n$ -ում միավոր գնդի ծավալը:

Խնդիր 64. Գարնել $\mathbb{C}^n$ -ում միավոր սֆերայի ծավալը:

Խնդիր 65. (Բևեռային կոորդինատներով ինտեգրում $\mathbb{R}^n$ -ում):

Ապացուցել, որ $\mathbb{R}^n$ -ում ամեն մի բորելյան f ֆունկցիայի համար տեղի ունի հետևյալ բանաձևը՝

$$\int_{\mathbb{R}^n} f dV = \int_0^\infty r^{n-1} dr \int_S f(r\zeta) d\sigma(\zeta) :$$

Խնդիր 66. Ապացուցել, որ Մարտինելի-Բոխների կորիզը կարելի է գրել նաև

$$\Omega_{MB}(\zeta, z) = \frac{(n-1)!}{(2\pi i)^n} \sum_{k=1}^n (-1)^{k-1} \frac{\partial g}{\partial \bar{\zeta}_k} d\bar{\zeta}[k] \wedge d\zeta$$

տեսքով, որտեղ $g(\zeta, z) = (1-n)^{-1} |\zeta - z|^{2-2n}$ ֆունկցիան Լապլասի $\Delta g = 0$ հավասարման ֆունդամենտալ լուծումն է $\zeta = z$ եզակիության մեջ:

Խնդիր 67. Դիցուք $D \subset \mathbb{C}^n$ սահմանափակ տիրույթ է կտրոր առ կտրոր ողորկ եզրով, f -ը հոլոմորֆ է D -ում և անընդհատ է $\bar{D}$ -ում: Ապացուցել, որ

$$\int_{\partial D} f(\zeta) \Omega_{MB}(z, \zeta) = 0, \quad \text{երբ } z \notin \bar{D},$$

որտեղ Ω_{MB} -ն Մարտինելի-Բոխների կորիզն է:

Խնդիր 68. Յույց տալ, որ եթե եզրային ֆունկցիան անընդհատ է, ապա Մարտինելի-Բոխների ինտեգրալը հարմունիկ ֆունկցիա է ∂D -ի լրացման վրա:

Խնդիր 69. Գտնել միավոր պոլիդիսկի կենտրոնական:

Խնդիր 70. Նեֆերի թեորեմը պնդում է, որ եթե D -ն հոլոմորֆություն տիրույթ է $\mathbb{C}^n$ -ում և $\chi \in \mathcal{O}(D)$, ապա գոյություն ունեն $D \times D$ -ում հոլոմորֆ $q_1(\zeta, z), \dots, q_n(\zeta, z)$ այնպիսի ֆունկցիաներ, որ բոլոր $\zeta, z \in D$ կետերի համար տեղի ունի

$$\chi(\zeta) - \chi(z) = \sum_{j=1}^n q_j(\zeta, z)(\zeta_j - z_j)$$

վերլուծությունը: Ապացուցել այդ թեորեմը հետևյալ դեպքերի համար՝

1. երբ χ -ն բազմանդամ է,
2. երբ D -ն Ռեյնհարտի փիրույթ է:

Խնդիր 71. Բերել $f \in C_0^1(\mathbb{C})$ ֆունկցիայի օրինակ, որի համար գոյություն չունի $\frac{\partial u}{\partial \bar{z}} = f$ հավասարման կոմպակտ կրիչ ունեցող լուծում:

Խնդիր 72. $p_k(z)$ բազմանդամը կոչվում է k -րդ ասփիճանի համասեռ բազմանդամ, եթե $p_k(\zeta z) = \zeta p_k(z)$ բոլոր $z \in \mathbb{C}^n$ և $\zeta \in \mathbb{C}$ համար: Ապացուցել, որ այդ պայմանը համարժեք է նրան, որ $p_k(z)$ -ի բոլոր անդամների ասփիճանը լինի հավասար k -ի:

Խնդիր 73. Ապացուցել, որ $B = \{z \in \mathbb{C}^n : |z| < 1\}$ գունդը բիհոլոմորֆորեն համարժեք է $D = \{y_n > |\tilde{z}|^2\}$ փիրույթին, որտեղ $\tilde{z} = (z_1, \dots, z_{n-1})$:

Նշենք, որ $\{z \in \mathbb{C}^2 : y_2 = |z_1|^2\}$ մակերևույթը առաջին անգամ դիփարկել է Պուանկարեն:

Խնդիր 74 (Ռոտին). Դիցուք f -ը ամբողջ ֆունկցիա է և $A = \{f(z) = 0\}$ անալիտիկ բազմության բոլոր $z = (\tilde{z}, z_n)$ կետերի համար փեղի ունի $|z_n| < c(1 + |\tilde{z}|^m)$ անհավասարությունը, որտեղ c -ն ու m -ը հաստատուններ են: Ապացուցել, որ A -ն ինչ-որ բազմանդամի զրոյական բազմություն է:

Խնդիր 75. Տրված են

$$\omega' = \sum_{k=1}^n a_k dz_k \quad \text{և} \quad \omega'' = \sum_{k=1}^n b_k dz_k$$

$(0, 1)$ փայի դիֆերենցիալ ձևերը, որոնց համապարասխան $a = (a_1, \dots, a_n)$ և $b = (b_1, \dots, b_n)$ վեկտորները օրթոգոնալ են էվկլիդեսյան սկալյար արտադրյալի իմաստով: Ապացուցել, որ $\omega' \wedge \omega'' = 0$ այն և միայն այն դեպքում, երբ $\omega' = 0$ կամ $\omega'' = 0$:

Խնդիր 76. Դիցուք p -ն ու q -ն իրարից փարբեր մուլտիինդեքսներ են, S -ը $\mathbb{C}^n$ փարածության միավոր սֆերան է: Ապացուցել, որ

$$\int_S \zeta^p \bar{\zeta}^q d\sigma(\zeta) = 0 :$$

Խնդիր 77. Ապացուցել, որ եթե G փիրույթը հոլոմորֆ ուռուցիկ է և բազմանդամների դասը խիտ է $O(G)$ -ում, ապա G -ն բազմանդամային ուռուցիկ է:

Խնդիր 78. Դիցուք G -ն հարթության վրա վերջավոր թվով ողորկ կորերով սահմանափակված փիրույթ է: Ապացուցել, որ եթե $u \in C^1(\bar{G})$, ապա

$$u(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_{\partial G} \frac{u(\zeta) d\zeta}{\zeta - z} + \frac{1}{2\pi i} \int_G \frac{\partial u}{\partial \bar{\zeta}} \frac{d\bar{\zeta} \wedge d\zeta}{\zeta - z}, \quad z \in G: \quad (8)$$

Խնդիր 79. Դիցուք $G \subset \mathbb{C}$ -ն բաց սահմանափակ բազմություն է, $f \in C^1(G)$ Ֆունկցիան սահմանափակ է և

$$u(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_G \frac{f(\zeta)}{\zeta - z} d\zeta \wedge d\bar{\zeta}, \quad z \in G: \quad (9)$$

Ապացուցել, որ $u \in C^1(G)$ և

$$\frac{\partial u(z)}{\partial \bar{z}} = f(z): \quad (10)$$

Խնդիր 80. Ապացուցել ∂ և $\bar{\partial}$ օպերատորների

$$\partial^2 = 0, \quad \partial \bar{\partial} = -\bar{\partial} \partial, \quad \bar{\partial}^2 = 0$$

հարկությունները:

Խնդիր 81. Ցույց փակ, որ f ամբողջ Ֆունկցիայի $\rho_f(G)$ կարգն ու $\sigma_f(G)$ փիպը կարելի է սահմանել նաև հետևյալ բանաձևով

$$\rho_f(G) = \overline{\lim}_{R \rightarrow \infty} \frac{\ln \ln M_f(R, G)}{\ln R}, \quad \sigma_f(G) = \overline{\lim}_{R \rightarrow \infty} \frac{\ln M_f(R, G)}{R^\rho} :$$

Խնդիր 82. Ապացուցել, որ $\rho_f(G)$ կարգը իրականում կախված չէ G փրոյթից, ինչը ճիշտ է $\sigma_f(G)$ փալի (G -փալի) մասին:

Խնդիր 83. Գտնել $f(z_1, z_2) = e^{z_1 z_2}$ ֆունկցիայի կարգն ու G -փալը, եթե

$$G_1 = \{(z_1, z_2): |z_1| < 1, |z_2| < 1\},$$

$$G_2 = \{(z_1, z_2): |z_1| < 1, |z_2| < 2\},$$

$$G_3 = \{(z_1, z_2): |z_1|^2 + |z_2|^2 < 1\} :$$

Խնդիր 84. Որպեսզի $\rho_1, \dots, \rho_n$ թվերը f ֆունկցիայի համար լինեն համալուծ կարգեր, անհրաժեշտ է և բավարար, որ

$$\overline{\lim}_{|r| \rightarrow \infty} \frac{\ln \ln M_f(r)}{\ln (r^{\rho_1} + \dots + r^{\rho_n})} = 1 :$$

Խնդիր 85. Որպեսզի $\sigma_1, \dots, \sigma_n$ թվերը f ֆունկցիայի համար լինեն $\rho_1, \dots, \rho_n$ կարգերին կից համալուծ փալեր, անհրաժեշտ է և բավարար, որ

$$\overline{\lim}_{|r| \rightarrow \infty} \frac{\ln M_f(r)}{\sigma_1 r^{\rho_1} + \dots + \sigma_n r^{\rho_n}} = 1 :$$

Խնդիր 86. Գտնել $f(z) = \exp(z_1^{p_1} + \dots + z_n^{p_n})$ ամբողջ ֆունկցիայի համալուծ կարգերի հիպերմակերևույթը:

Խնդիր 87. Գտնել $f(z) = \exp(z_1 z_2 \dots z_n)$ ամբողջ ֆունկցիայի համալուծ կարգերի հիպերմակերևույթը:

Խնդիր 88. Գտնել $1, 1$ համալուծ կարգերին կից

$$f(z_1, z_2) = \sum_{m=0}^{\infty} (-1)^m \frac{(z_1 z_2)^m}{(2m)!} = \cos \sqrt{z_1 z_2}$$

ամբողջ ֆունկցիայի համալուծ փալերի կորը:

Լուծումներ և պատասխաններ

Խնդիր 1. Վերցնենք միավոր երկարության ուղղորդ ω վեկտոր: Նա-
տույթի կետերը բավարարում են

$$\begin{cases} \sum_{k=1}^n z_k \bar{z}_k = 1 \\ z_k = a_k + \omega_k \zeta \end{cases}$$

պայմաններին, որտեղից և ստանում ենք հատույթի

$$\sum_{k=1}^n (a_k + \omega_k \zeta) \overline{(a_k + \omega_k \zeta)} = 1$$

հավասարումը: Ձևափոխենք ձախ մասը:

$$\begin{aligned} \sum_{k=1}^n (a_k + \omega_k \zeta) \overline{(a_k + \omega_k \zeta)} &= \sum_{k=1}^n |a_k|^2 + \zeta \sum_{k=1}^n \bar{a}_k \omega_k + |\zeta|^2 \sum_{k=1}^n |\omega_k|^2 = \\ &= |a|^2 + \zeta \overline{\langle a, \omega \rangle} + \bar{\zeta} \langle a, \omega \rangle + |\zeta|^2 = \\ &= |a|^2 + (\zeta + \langle a, \omega \rangle) \overline{(\zeta + \langle a, \omega \rangle)} - \langle a, \omega \rangle \overline{\langle a, \omega \rangle} = \\ &= |a|^2 + |\zeta + \langle a, \omega \rangle|^2 - |\langle a, \omega \rangle|^2 : \end{aligned}$$

Նատույթի հավասարումը ընդունում է հետևյալ տեսքը՝

$$|\zeta + \langle a, \omega \rangle|^2 = 1 + |\langle a, \omega \rangle|^2 - |a|^2 : \quad (11)$$

Ննարավոր է երեք դեպք.

- ա) $1 + |\langle a, \omega \rangle|^2 - |a|^2 > 0$: Այս դեպքում (11) հավասարմանը ζ պարամետրի հարթության վրա համապատասխանում է շրջա-
նագիծ՝ $\zeta_0 = -\langle a, \omega \rangle$ կենտրոնով և $r_0 = \sqrt{1 + |\langle a, \omega \rangle|^2 - |a|^2}$
շառավղով:

բ) $1 + |\langle a, \omega \rangle|^2 - |a|^2 = 0$: (11) հավասարմանը բավարարում է միայն մեկ կետ՝ $z^0 = a - \langle a, \omega \rangle$:

գ) $1 + |\langle a, \omega \rangle|^2 - |a|^2 < 0$: Նախույթը դափարկ բազմություն է:

Խնդիր 2. *Գնդի դեպքը*: Նախույթի կետերը բավարարում են հետևյալ պայմաններին՝

$$\begin{cases} |z_1|^2 + |z_2|^2 < 1 \\ y_2 = \alpha, \end{cases}$$

որպետից հետևում է, որ $|z_1|^2 + x_2^2 + \alpha^2 < 1$ կամ $|z_1|^2 + x_2^2 < 1 - \alpha^2$: Այսպետից պարզ է, որ եթե $|\alpha| < 1$, ապա հախույթը եռաչափ գունդ է $(0, i\alpha)$ կենտրոնով և $\sqrt{1 - \alpha^2}$ շառավղով: Իսկ եթե $|\alpha| \geq 1$, ապա հախույթը դափարկ բազմություն է:

Բիդիսկի դեպքը: Նախույթը

$$\begin{aligned} & \{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1| < 1, |z_2| < 1, y_2 = \alpha\} = \\ & = \{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1| < 1, |x_2| < \sqrt{1 - \alpha^2}, y_2 = \alpha\} \end{aligned}$$

բազմությունն է: Պարզ է, որ $|\alpha| < 1$ դեպքում այն $(0, i\alpha)$ կենտրոնով և $2\sqrt{1 - \alpha^2}$ բարձրությամբ եռաչափ գլան է, որի հիմքի շառավղիը հավասար է մեկի, իսկ $|\alpha| \geq 1$ դեպքում դափարկ բազմություն է:

Խնդիր 4. $z^0 = (x^0, y^0)$ կետով անցնող S իրական հիպերհարթության հավասարումն է՝

$$u(x, y) = \sum_{k=0}^n [a_k(x_k - x_k^0) + b_k(y_k - y_k^0)] = 0,$$

որպետ a_k -ն և b_k -ն իրական թվեր են: Ակնհայտ է, որ $u(x, y) = \operatorname{Re} l(z)$, որպետ

$$l(z) = \sum_{k=0}^n (a_k - ib_k)(z_k - z_k^0) :$$

$l(z) = 0$ հավասարումը որոշում է կոմպլեքս հիպերհարթություն, որը անցնում է z^0 կետով և պարականոն է S -ին, քանի որ $l(z) = 0$ հավասարումից հետևում է

$$u(x, y) = \operatorname{Re} l(z) = 0 :$$

Խնդիր 6. Ուռուցիկ D փրույթի ցանկացած z^0 եզրային կետի համար գոյություն ունի այդ կետով անցնող M հենման հիպերհարթություն: z^0 կետով անցնող և M -ին պարականոն կոմպլեքս հիպերհարթությունը (փես խնդիր 3) ևս հանդիսանում է հենման հիպերհարթություն D -ի համար, այսինքն՝ D -ն գծորեն ուռուցիկ է:

Խնդիր 7. Դիցուք D -ն հարթ փրույթների դեկարտյան արտադրյալ է, այսինքն

$$D = D_1 \times \dots \times D_n,$$

որտեղ $D_k \subset \mathbb{C}$, $k = 1, \dots, n$: Վերցնենք $z^0 = (z_1^0, \dots, z_n^0) \in \partial D$, դա նշանակում է որ $z_k^0 \in \partial D_k$ որևէ k -ի համար: Պարզ է, որ

$$\{z \in \mathbb{C}^n : z_k = z_k^0\}$$

կոմպլեքս հիպերհարթությունը, անցնելով z^0 կետով, հենվում է D -ին, ուրեմն, D փրույթը գծորեն ուռուցիկ է: Մյուս կողմից, D -ն ուռուցիկ չէ, եթե D_k -երից որևէ մեկը ուռուցիկ չէ:

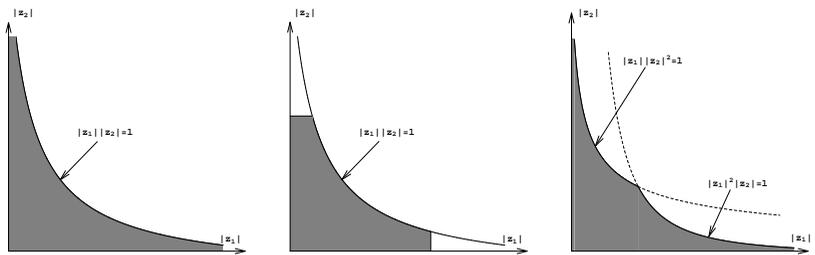
Խնդիր 8. Դիտարկենք

$$D = \{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1 + z_2| < 1\}$$

փրույթը: Մա շրջանաձև փրույթ է, որովհետև $|z_1 + z_2| < 1$ պայմանից հետևում է, որ $|z_1 e^{i\theta} + z_2 e^{i\theta}| < 1$ ցանկացած իրական θ -ի համար: Մյուս կողմից, D -ն երկակի շրջանաձև չէ, քանի որ

$$\left(\frac{1}{2}, -\frac{1}{2}\right) \in D \quad \text{և} \quad \left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right) \notin D :$$

Խնդիր 9. Պատասխան: Գծագրերում արված են որոնելի փրույթների ռեյնհարպյան դիագրամները:

Խնդիր 10. ա) Դիֆարկենք

$$S(z_1, z_2) = \sum_{p,q=0}^{\infty} \frac{(p+q)!}{p!q!} z_1^p z_2^q$$

շարքը: Այս շարքի բացարձակ գումարմիություն փրույթը միավոր բիդիսկն է: Իրոք,

$$\begin{aligned} \sum_{p,q=0}^{\infty} \frac{(p+q)!}{p!q!} |z_1|^p |z_2|^q &= \sum_{n=0}^{\infty} \sum_{p+q=n} \frac{(p+q)!}{p!q!} |z_1|^p |z_2|^q = \\ &= \sum_{n=0}^{\infty} (|z_1| + |z_2|)^n : \end{aligned}$$

Վերջին շարքի գումարմիություն պայմանն է՝ $|z_1| + |z_2| < 1$:

բ) Նման ձևով համոզվում ենք, որ

$$S^*(z_1, z_2) = \sum_{p,q=0}^{\infty} \frac{(p+q)!}{p!q!} z_1^{2p} z_2^{2q}$$

շարքի գումարմիություն փրույթը միավոր գունդն է:

Խնդիր 11. Ներկայ շարքը՝

$$\sum_{p,q=0}^{\infty} \frac{(p+q)!}{p!q!} z_1^{2p} z_2^{2q+1} + \sum_{k=0}^{\infty} \left(\frac{z_1}{2}\right)^k \tag{12}$$

բավարարում է խնդրի պայմաններին: Իրոք, (12)-ի առաջին շարքը ներկայացնելով

$$z_2 \sum_{p,q=0}^{\infty} \frac{(p+q)!}{p!q!} z_1^{2p} z_2^{2q}$$

փեքով, փենսում ենք, որ նրա գուգամիփոթյան բագմոթյունն է՝

$$\{|z| < 1\} \cup \{|z| < 2, z_2 = 0\}$$

(փես խնդիր 8-ի պափասխանը), իսկ երկրորդ շարքի գուգամիփոթյան բագմոթյունը $\{|z_1| < 2\}$ շրջանն է: Ակնհայփ է, որ

$$\begin{aligned} & (\{|z| < 1\} \cup \{|z| < 2, z_2 = 0\}) \cap \{|z_1| < 2\} = \\ & \{z \in \mathbb{C}^n : |z| < 1\} \cup \{|z| < 2, z_2 = 0\} : \end{aligned}$$

Խնդիր 14. Տվյալ շարքի մասնակի գումարը հավասար է

$$S_{kl}(z_1, z_2) = 1 + z_1 z_2 + (1 - z_2) \sum_{m=1}^k m! z_1^m + (1 - z_1) \sum_{n=1}^l n! z_2^n : (13)$$

Այսփեղից նախ սփանում ենք, որ $S_{kl}(1, 1) = 1$, այսինքն, շարքը գուգամեփ է (1, 1) կեփում: Այնուհեփև, ինչպես երևում է (13)-ից, գոյոթյուն չունի $\lim_{k,l \rightarrow \infty} S_{kl}(z_1, z_2)$, եթե միայն $(z_1, z_2) \neq (1, 1)$ կամ $(z_1, z_2) \neq (0, 0)$:

Խնդիր 15. Օրինակ, $u(z_1, z_2) = z_1 \bar{z}_2$ ֆունկցիան n -հարմոնիկ է, որովհեփև

$$\frac{\partial^2 u}{\partial z_1 \partial \bar{z}_1} = \frac{\partial^2 u}{\partial z_2 \partial \bar{z}_2} = 0,$$

բայց պլյուրիհարմոնիկ չէ, քանի որ

$$\frac{\partial^2 u}{\partial z_1 \partial \bar{z}_2} = 1 \neq 0 :$$

Խնդիր 16. Պլյուրհարմոնիկության պայմանն է՝

$$\frac{\partial^2 u}{\partial z_i \partial \bar{z}_j} = 0, \quad i, j = 1, \dots, n,$$

որը կարելի է գրել $\partial \bar{\partial} u = 0$ տեսքով, հաշվի առնելով

$$\partial \bar{\partial} u = \sum_{i,j=1}^n \frac{\partial^2 u}{\partial z_i \partial \bar{z}_j} dz_i \wedge d\bar{z}_j$$

հավասարությունը: Այնուհետև,

$$d(\partial u) = (\partial + \bar{\partial})\partial u = \partial^2 u + \bar{\partial} u = -\partial \bar{\partial} u,$$

որպեղից երևում է, որ $d(\partial u)$ և $\partial \bar{\partial} u$ դիֆերենցիալ ձևերը զրո են դառնում միաժամանակ:

Խնդիր 17. Բավարարություն: Դիցուք $u = \operatorname{Re} f$, որպեղ f -ը հոլոմորֆ է: Ուրեմն, $\bar{\partial} f(z) = \partial \bar{f}(z) = 0$: Ունենք

$$\partial u = \frac{1}{2} \partial (f + \bar{f}) = \frac{1}{2} (\partial f + \bar{\partial} f) = \frac{1}{2} df,$$

ուրեմն, ∂u ձևը փակ է, քանի որ ճշգրիտ է: Խնդիր 12-ից հետևում է, որ u -ն պլյուրհարմոնիկ ֆունկցիա է:

Անհրաժեշտություն: Այժմ ենթադրենք u -ն պլյուրհարմոնիկ է: Ըստ խնդիր 12-ի ∂u ձևը փակ է, ուստի կամայական $a \in D$ կետի որևէ շրջակայքում $\int_a^z \partial u$ ինտեգրալը կախված չէ ինտեգրման ճանապարհից: Դիտարկենք այդ շրջակայքում որոշված

$$f(z) = 2 \int_a^z \partial u + u(a) \tag{14}$$

ֆունկցիան: Կորագիծ ինտեգրալի հատկություններից հետևում է, որ $df = 2\partial u$ կամ

$$\partial f + \bar{\partial} f = 2\partial u :$$

Այսպետից նախ հեքլնում է, որ $\bar{\partial}f = 0$, այսինքն f -ը հոլոմորֆ է, և

$$\partial f(z) = 2\partial u(z) : \quad (15)$$

Դիցուք $u_1 = \operatorname{Re} f$, ուրեմն $\partial f = 2\partial u_1$: Այսպետից և (15)-ից սքանում ենք $\partial u = \partial u_1$, որպետից՝

$$\partial(u - u_1) = 0 : \quad (16)$$

Նաշվի առնելով, որ $(u - u_1)$ -ը իրական ֆունկցիա է, սքանում ենք $\bar{\partial}(u - u_1) = \overline{\partial(u - u_1)} = 0$: Այսպետից և (16)-ից հեքլնում է՝ $u - u_1 = c = \operatorname{const}$: (14)-ից բխում է, որ $f(a) = u(a)$: Ունենք $u_1(a) = \operatorname{Re} f(a) = u(a)$, այսինքն՝ $c = 0$: Ուրեմն՝

$$u(z) = u_1(z) = \operatorname{Re} f(z) :$$

Խնդիր 18. Դիցուք $a \in D$ և l -ը a կետով անցնող կոմպլեքս ուղիղ է, որի պարամետրական հավասարումներն են

$$z_k = a_k + \omega_k t, \quad t \in \mathbb{C}, \quad k = 1, \dots, n :$$

$F_{a,\omega}(t)$ -ով նշանակենք $u(z)$ ֆունկցիայի հեքլը l ուղիղ վրա՝

$$F_{a,\omega}(t) = u(a_1 + \omega_1 t, \dots, a_n + \omega_n t) :$$

Բարդ ֆունկցիայի աճանցման կանոններից սքանում ենք

$$\frac{\partial^2 F_{a,\omega}}{\partial t \partial \bar{t}} = \sum_{j,k=1}^n \frac{\partial^2 u}{\partial z_j \partial \bar{z}_k} \omega_j \bar{\omega}_k :$$

Այսպետից բխում է, որ հեքլեյալ պայմանները

ա) $\left. \frac{\partial^2 u}{\partial z_j \partial \bar{z}_k} \right|_{z=a} = 0, \quad j, k = 1, \dots, n$ բոլոր a -երի համար D -ից,

բ) $\frac{\partial^2 F_{a,\omega}}{\partial t \partial \bar{t}} = 0$ բոլոր $a \in D$ և $\omega \in \mathbb{C}^n \setminus \{0\}$ համար,

բավարարվում են միաժամանակ: ա) պայմանը նշանակում է u -ի պլյուրիհարմոնիկությունը, իսկ բ)-ն նշանակում է u -ի հարմոնիկությունը բոլոր l կոմպլեքս ուղիղների վրա, ավելի ճշգրիտ՝ $l \cap D$ -ի վրա:

Խնդիր 19. D փրոյեկտում u ֆունկցիայի հետ միասին ըստ իրական կոորդինատների անալիտիկ են նաև $\frac{\partial^2 u}{\partial z_i \partial \bar{z}_k}$, $i, k = 1, \dots, n$ ֆունկցիաները: Ըստ խնդրի պայմանի այդ ֆունկցիաները զրո են դառնում D -ին պարկանող V գնդի մեջ: Ըստ միակության թեորեմի նրանք նույնաբար հավասար են զրոյի D փրոյեկտում, իսկ դա նշանակում է u -ի պլյուրիհարմոնիկությունը D -ում:

Խնդիր 20. f ամբողջ ֆունկցիայի $f(z) = \sum_{\|k\|=0}^{\infty} a_k z^k$ Թեյլորի շարքը զուգամիտում է ամբողջ $\mathbb{C}^n$ փարածությունում: Նշանակենք

$$U_R = \{z \in \mathbb{C}^n : |z_k| < R, k = 1, \dots, n\},$$

$$\Gamma_R = \{z \in \mathbb{C}^n : |z_k| = R, k = 1, \dots, n\} :$$

Եթե $z \in \Gamma_R$, ապա $|z| = \sqrt{|z_1|^2 + \dots + |z_n|^2} = R\sqrt{n}$: Նամաձայն խնդրի պայմանի՝

$$\max_{z \in \Gamma_R} |f(z)| \leq C (1 + (R\sqrt{n})^m) :$$

Ըստ Կոշիի անհավասարությունների

$$|a_k| \leq \frac{1}{R^{\|k\|}} \max_{z \in \Gamma_R} |f(z)| \leq \frac{1}{R^{\|k\|}} (1 + (R\sqrt{n})^m) :$$

Եթե $\|k\| > m$, ապա անհավասարության աջ մասը ձգտում է զրոյի, երբ $R \rightarrow \infty$: Ուստի $a_k = 0$, երբ $\|k\| > m$, այսինքն, f -ի Թեյլորի շարքը իրենից ներկայացնում է

$$f(z) = \sum_{\|k\|=0}^{[m]} a_k z^k$$

վերջավոր գումար:

Խնդիր 21. Կոորդինատների սկզբնակետով և որևէ $z^0 \in E$ կետով փանենք կոմպլեքս ուղիղ: Նրա պարամետրական հավասարումներն են

$$z_k = z_k^0 \zeta, \quad \zeta \in \mathbb{C}, \quad k = 1, \dots, n:$$

Այդ ուղիղի և պոլիդիսկի հատույթի կետերը բավարարում են

$$\begin{cases} |z_k| < 1 \\ z_k = z_k^0 \zeta, \quad k = 1, \dots, n \end{cases}$$

պայմաններին, որոնցից հետևում է՝

$$|z_k^0 \zeta| < 1, \quad k = 1, \dots, n,$$

կամ

$$|\zeta| < \min_k \frac{1}{|z_k^0|} = \frac{1}{\max_k |z_k^0|} = \frac{1}{\rho(z^0)}:$$

Այսպիսով, հատույթը իրենից ներկայացնում է

$$|\zeta| < \frac{1}{\rho(z^0)}$$

շրջանը: Դիֆարկենք այդ շրջանում հոլոմորֆ $g(\zeta) = f(z_1^0 \zeta, \dots, z_n^0 \zeta)$ ֆունկցիան: Ըստ Շվարցի լեմմայի

$$|g(\zeta)| \leq M \rho(z^0) |\zeta|:$$

$\zeta = 1$ դեպքում ստանում ենք

$$|g(1)| = |f(z^0)| \leq M \rho(z^0):$$

Խնդիր 22. Վերցնենք $r \in (0, 1)$ և դիֆարկենք

$$F(z_1, z_2) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|\zeta_2|=r} \frac{f(z_1, \zeta_2)}{\zeta_2 - z_2} d\zeta_2, \quad (17)$$

Փունկցիան: Պարամետրից կախված ինտեգրալների հայրնի հարկություններից հետևում է, որ $F(z_1, z_2)$ -ը հոլոմորֆ է ըստ z_1 -ի $\{z_1 \in \mathbb{C}: |z_1| < 1\}$ շրջանում և ըստ z_2 -ի $\{z_2 \in \mathbb{C}: |z_2| < r\}$ շրջանում: Ըստ Նարտոգսի թեորեմի F -ը հոլոմորֆ է

$$E_r = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 1, |z_2| < r\}$$

բիդիսկում: Խնդրի պայմաններից հետևում է, որ f Փունկցիայի համար փրեդի ունի Կոշիի բանաձևը

$$f(z_1, z_2) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|\zeta_2|=r} \frac{f(z_1, \zeta_2)}{\zeta_2 - z_2} d\zeta_2, \quad (18)$$

որպես $z_1 \in M$ և $|z_2| \leq r$: Նամենարելով (17)-ը և (18)-ը, եզրակացնում ենք, որ ֆիքսած z_2 -ի ($z_2 < r$) դեպքում $\{z_1 \in \mathbb{C}: |z_1| < 1\}$ շրջանում հոլոմորֆ $f(z_1, z_2)$ և $F(z_1, z_2)$ Փունկցիաները համընկնում են M բազմության վրա և, ըստ միակության թեորեմի, համընկնում են նաև ամբողջ $\{z_1 \in \mathbb{C}: |z_1| < 1\}$ շրջանում: Այսպիսով՝ $f(z) = F(z)$ E_r բիդիսկում, այսինքն՝ f -ը հոլոմորֆ է E_r -ում: Քանի որ r -ը կարելի է վերցնել ցանկացած չափով մոտ 1-ին, ստանում ենք, որ f -ը հոլոմորֆ է E -ում:

Խնդիր 23. Ըստ Նարտոգսի թեորեմի f -ը ամբողջ Փունկցիա է և

$$f(z) = \sum_{\|k\|=0}^{\infty} a_k z^k, \quad z \in \mathbb{C}^n: \quad (19)$$

Այս շարքի անդամները խմբավորելով ըստ z_ν -ի աստիճանների՝ ստանում ենք

$$f(z) = \sum_{k=0}^{\infty} g_k(z_1, \dots, [z_\nu], \dots, z_n) z_\nu^{pk},$$

որպես $g_k(z_1, \dots, [z_\nu], \dots, z_n)$ -երը ամբողջ Փունկցիաներ են և g_k -ն նույնաբար գրո չէ: Այսպես $[z_\nu]$ նշանը ցույց է փալիս, որ ν -րդ կոորդինատը բաց է թողնված: g_k Փունկցիաների քանակը վերջավոր է.

հակառակ դեպքում, վերցնելով այնպիսի $(z_1^0, \dots, [z_\nu], \dots, z_n^0)$ կերպ, որ

$$g_k(z_1, \dots, [z_\nu], \dots, z_n) \neq 0, \quad k = 0, 1, \dots,$$

կարանանք, որ

$$\sum_{k=0}^{\infty} g_k(z_1^0, \dots, [z_\nu], \dots, z_n^0) z_\nu^{pk}$$

Ֆունկցիան, հակառակ խնդրի պայմանի, բազմանդամ չէ ըստ z_ν -ի: Այսպիսով, (19) շարքում z_ν -ի ($\nu = 1, \dots, n$) աստիճանների ցուցիչները սահմանափակ են վերևից, իսկ դա նշանակում է, որ f -ը բազմանդամ է:

Խնդիր 24. Նախ ցույց փանք, որ $f(z) = \frac{z_1^3}{1 - z_2^2}$ Ֆունկցիան փակ միավոր $\overline{B}$ գնդում անընդհար է, ընդ որում, այդ փաստը $\overline{B}$ -ի բոլոր կետերի համար ակնհայտ է, բացի $(0, \pm 1)$ կետերից: $\overline{B}$ -ում փեղի ունի

$$\left| \frac{z_1^3}{1 - z_2^2} \right| \leq \frac{|z_1|^2}{1 - |z_2|^2} |z_1| \leq |z_1|$$

գնահատականը, որից բխում է, որ

$$\lim_{z \rightarrow (0, \pm 1)} \frac{z_1^3}{1 - z_2^2} = 0, \quad \text{երբ } z \rightarrow (0, \pm 1), \quad z \in \overline{B} :$$

Դիցուք $\overline{B}$ -ում փեղի ունի

$$\frac{z_1^3}{1 - z_2^2} = z_1 \varphi(z_1, z_2)$$

ներկայացումը: Այսպեղից ստանում ենք

$$\varphi(z_1, z_2) = \frac{z_1^2}{1 - z_2^2}, \quad \text{երբ } z \neq (0, \pm 1) :$$

Այնուհետև հեշտ է ստուգել, որ

$$z'_n = \left(0, \frac{1}{n}\right) \quad \text{և} \quad z''_n = \left(\frac{1}{n}, \sqrt{1 - \frac{1}{n^2}}\right), \quad n = 1, 2, \dots$$

կերերի հաջորդականությունները, պարկանելով $\overline{B}$ -ին, ձգարում են $(0, 1)$ կերին: Մյուս կողմից, φ ֆունկցիայի համապարասխան արժեքների հաջորդականությունները ունեն արարեր սահմաններ՝

$$\lim \varphi(z'_n) = 0, \quad \lim \varphi(z''_n) = 1 :$$

Ուրեմն, φ -ն չի կարող լինել անընդհար $(0, 1)$ կերում:

Խնդիր 25. Ֆիքսած j -ի համար ներմուծենք $\{z_j \in \mathbb{C} : |z_j| < 1\}$ բաց շրջանում անընդհար

$$f_k(z_j) = f\left(\left(1 - \frac{1}{k}\right) a_1, \dots, \left(1 - \frac{1}{k}\right) a_{j-1}, z_j, \left(1 - \frac{1}{k}\right) a_{j+1}, \dots, \dots, \left(1 - \frac{1}{k}\right) a_n\right), \quad k = 1, 2, \dots$$

ֆունկցիաների հաջորդականությունը: $\overline{E}$ -ում f -ի հավասարաչափ անընդհարությունից հերևում է, որ

$$\lim_{k \rightarrow \infty} f_k(z_j) = f(a_1, \dots, a_{j-1}, z_j, a_{j+1}, \dots, a_n)$$

հավասարաչափ $\{z_j \in \mathbb{C} : |z_j| \leq 1\}$ շրջանում: Ըստ Վայերշտրասի թերորմի, սահմանային $f(a_1, \dots, a_{j-1}, z_j, a_{j+1}, \dots, a_n)$ ֆունկցիան, որը f -ի հերքն է $\Delta_{j,a}$ շրջանի վրա, ևս հոլոմորֆ է:

Խնդիր 26. Դիարակենք $f_\delta(z) = f((1 - \delta)z)$ ֆունկցիան, որտեղ $\delta > 0$: Քանի որ f -ը անընդհար է $E \cup \Gamma$ -ի վրա, գոյություն ունի այնպիսի δ_n դրական թվերի հաջորդականություն, որ

$$\max_{z \in \Gamma} |f(z) - f_{\delta_n}(z)| < \frac{1}{n} :$$

Ըստ մաքսիմումի սկզբունքի՝ նման անհավասարություն տեղի ունի նաև ամբողջ պոլիդիսկում՝

$$\max_{z \in E} |f(z) - f_{\delta_n}(z)| < \frac{1}{n} : \tag{20}$$

Ակնհայտ է, որ $f_{\delta_n}(z)$ ֆունկցիաները հոլոմորֆ են $\overline{E}$ -ի շրջակայքում: Ուստի գոյություն ունեն այնպիսի $P_n(z)$ բազմանդամներ (օրինակ, $f_{\delta_n}(z)$ -ի Θ -էլյորի շարքի համապարասխան հարվածները), որ

$$\max_{z \in \overline{E}} |f_{\delta_n}(z) - P_n(z)| < \frac{1}{n} : \quad (21)$$

(20)-ից և (21)-ից հետևում է

$$\max_{z \in E} |f(z) - P_n(z)| < \frac{2}{n} :$$

Այսպիսով P_n բազմանդամների հաջորդականությունը հավասարաչափ զուգամիտում է E -ի, հետևաբար, և $\overline{E}$ -ի վրա: Սահմանային ֆունկցիան, որը անընդհար է $\overline{E}$ -ի վրա որպես անընդհար ֆունկցիաների հավասարաչափ սահման, f -ի անընդհար շարունակությունն է:

Խնդիր 27. Կոորդինատների սկզբնակետի շրջակայքում f -ը վերլուծենք

$$f(z) = \sum_{k_1, \dots, k_n=0}^{\infty} a_{k_1, \dots, k_n} z_1^{k_1} \dots z_n^{k_n}$$

Θ -էլյորի շարքի: Վերցնելով այսպեղ $y_1 = y_2 = \dots = y_n = 0$, համաձայն խնդրի պայմանի, կունենանք

$$f(x) = \sum_{k_1, \dots, k_n=0}^{\infty} a_{k_1, \dots, k_n} x_1^{k_1} \dots x_n^{k_n} \equiv 0 :$$

Նաջորդաբար ածանցելով այս նույնությունը, ստանում ենք

$$a_{k_1, \dots, k_n} = \frac{1}{k_1! \dots k_n!} \frac{\partial^{\|k\|} f(0)}{\partial x_1^{k_1} \dots \partial x_n^{k_n}} = 0$$

բոլոր $(k_1, \dots, k_n)$ -երի համար: Այսպիսով, f -ի բոլոր Θ -էլյորի գործակիցները հավասար են զրոյի, հետևաբար, $f(z) \equiv 0$:

Խնդիր 28. Կարարենք փոփոխականների փոխարինում՝

$$\begin{cases} w_1 = \frac{1}{2}(z_1 + z_2) \\ w_2 = \frac{1}{2i}(z_1 - z_2), \end{cases}$$

որի հակադարձն է

$$\begin{cases} z_1 = w_1 + iw_2 \\ z_2 = w_1 - iw_2 : \end{cases}$$

Բանաձևերից երևում է, որ $\mathbb{C}_z^2$ փարածության $\{z \in \mathbb{C}^2: z_1 = \bar{z}_2\}$ հարթությանը $\mathbb{C}_w^2$ -ում համապատասխանում է իրական հարթությունը, իսկ հոլոմորֆ $f(z_1, z_2)$ ֆունկցիային համապատասխանում է նույնպես հոլոմորֆ $f(w_1 + iw_2, w_1 - iw_2)$ ֆունկցիա, որն ըստ խնդիր 27-ի նույնաբար հավասար է գրոյի: Ներկայացրեք, $f(z_1, z_2) \equiv 0$:

Խնդիր 29. Լուծումը բերենք

$$E = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 1, |z_2| < 1\}$$

միավոր բիդիսկի դեպքի համար: Նշանակենք

$$\Pi_k = E \cap \{z \in \mathbb{C}^2: z_2 = kz_1\}, \quad k = 1, 2, \dots :$$

$B_m = \{z \in \mathbb{C}^2: |z| < 1/m\}$ գնդում ($m = 1, 2, \dots$) վերցնենք կենտրոնից փարբեր $w_m^{(k)}$ կետեր, $w_m^{(k)} \in \Pi_k$, $k = 1, \dots, m$: Այդ կետերից կազմված հաջորդականությունը ձգտում է E -ի կենտրոնին և յուրաքանչյուր Π_k -ի վրա ունի անվերջ թվով իրարից փարբեր անդամներ:

Դիցուք $f \in \mathcal{O}(E)$: Ըստ միաչափ միակության թեորեմի $f|_{\Pi_k} = 0$: Միավոր շրջանին պարկանող կամայական c կետի համար $f(z_1, c)$ ֆունկցիան գրո է դառնում $z_1 = c/k$, $k = 1, 2, \dots$ կետերում: Նամաձայն վերը նշված թեորեմի,

$$f(z_1, c) \equiv 0, \quad \text{երբ } |z_1| < 1,$$

այսինքն՝ $f(z) \equiv 0$ E -ում:

Խնդիր 30. Դիփարկենք

$$\gamma_k = \{z \in \mathbb{C}^2: |z| = 1, z_2 = kz_1\}, \quad k = 1, 2, \dots$$

շրջանագծերը: Նրանց վրա $f_k(z) = z_2 - kz_1$ հոլոմորֆ ֆունկցիաները զրո են դառնում, ուրեմն, γ_k -երը միակուսյան բազմություններ չեն: Դիցուք $\Gamma = \bigcup_{k=1}^{\infty} \gamma_k$ և $f \in \mathcal{O}(B) \cap C(\overline{B})$ ֆունկցիան զրո է դառնում Γ -ի վրա: Զանի որ γ_k -ն

$$\Pi_k = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| \leq 1, z_2 = kz_1\}$$

շրջանի եզրն է, ըստ միաչափ միակուսյան թեորեմի $f|_{\Pi_k} = 0$, $k = 1, 2, \dots$: Ուրեմն՝ $f(z) \equiv 0$ (տես խնդիր 25-ի լուծումը):

Խնդիր 31. Նշանակենք E_k -ով

$$\gamma_k = \{z \in \mathbb{C}^2: |z| = 1, z_2 = kz_1\}, \quad k = 1, 2, \dots$$

շրջանագծի այն աղեղը, որը z_2 հարթության վրա պրոյեկտվում է $0 \leq \arg z_2 \leq 2^{-2}$ անկյան մեջ: Պարզ է, որ

$$E = \left(\bigcup_{k=1}^{\infty} E_k \right) \cup \{(0, 1)\}$$

փակ բազմությունը ունի վերջավոր գծային չափ: Ճիշտ այնպես, ինչպես 26-րդ խնդրի լուծման մեջ, ցույց է տրվում, որ E -ն միակուսյան բազմություն է:

Խնդիր 32. Դիցուք $f \in \mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ ֆունկցիան զրո է դառնում E միավոր բիդիսկի հենքի ոչ-դափարկ բաց S ենթաբազմության վրա: Այնուհետև $\{|z_1| = 1\}$ և $\{|z_2| = 1\}$ շրջանագծերի վրա վերցնենք γ_1 և γ_2 աղեղներ այնպես, որ $\gamma_1 \times \gamma_2 \subset S$:

Դիցուք $z^0 \in E$: Ֆիքսած $z_1 \in \gamma_1$ դեպքում $f(z_1, z_2)$ ֆունկցիան հոլոմորֆ է ըստ z_2 -ի $\{|z_2| < 1\}$ շրջանում (տես խնդիր 25-ը), անընդհատ է $\{|z_2| \leq 1\}$ շրջանում և հավասար է զրոյի γ_2 -ի վրա: Ըստ

միակության թեորեմի $f(z_1, z_2) = 0$ երբ $\{|z_2| < 1\}$, մասնավորապես, $f(z_1, z_2^0) = 0$: Այնուհետև, $f(z_1, z_2^0)$ -ն հոլոմորֆ է ըստ z_1 -ի $\{|z_1| < 1\}$ շրջանում, անընդհար է $\{|z_1| \leq 1\}$ -ում և հավասար է գրոյի γ_1 -ի վրա: Նույն պատճառով $f(z_1, z_2^0) = 0$, երբ $\{|z_1| \leq 1\}$, մասնավորապես, $f(z_1^0, z_2^0) = 0$: Այսպիսով, կամայական $z^0 \in E$ կետում f -ը հավասար է գրոյի, այսինքն՝ $f(z) \equiv 0$:

Խնդիր 33. Դիցուք $z^0 \notin A$, այսինքն, գոյություն ունի այնպիսի $P(z)$ բազմանդամ, որ $P(z^0) \notin P(K)$: Այդ դեպքում

$$\frac{1}{P(z) - P(z^0)}$$

ռացիոնալ ֆունկցիան հոլոմորֆ է K -ի վրա, իսկ z^0 կետում ունի բևեռ, ուրեմն, z^0 -ն չի պատկանում K -ի $\widehat{K}_r$ ռացիոնալ ուռուցիկ թաղանթին:

Այժմ ենթադրենք $z^0 \notin \widehat{K}_r$, այսինքն՝ գոյություն ունի այնպիսի $r(z)$ ռացիոնալ ֆունկցիա, որ $|r(z^0)| \geq \|r\|_K$: Դիտարկենք

$$r_1(z) = \frac{1}{r(z) - r(z^0)} = \frac{P(z)}{Q(z)}$$

ռացիոնալ ֆունկցիան, որտեղ P -ն և Q -ն փոխադարձաբար պարզ բազմանդամներ են: Քանի որ $r_1(z)$ -ը հոլոմորֆ է K -ի վրա, ապա Q -ն K -ի վրա գրոներ չունի: Մյուս կողմից, $Q(z^0) = 0$, այնպես որ $Q(z^0) \notin Q(K)$, այսինքն՝ $z^0 \notin A$:

Խնդիր 34. Դիցուք $z^0 \in \widehat{K}$, այսինքն $|P(z^0)| \leq \|P\|_K$ ցանկացած P բազմանդամի համար: Անընդհատության շնորհիվ ցանկացած $f \in P(K)$ ֆունկցիայի համար $|f(z^0)| \leq \|f\|_K$: Այս անհավասարությունը նշանակում է, որ « z^0 կետում արժեք» ֆունկցիոնալը անընդհար է (նրա նորմը չի գերազանցում մեկ թիվը): Ակնհայտ է, որ այդ ֆունկցիոնալը և գծային է, և մուլտիպլիկատիվ:

Այժմ ենթադրենք $m \in M$ և $z_k^0 = m(z_k)$, $k = 1, \dots, n$: m -ի գծային և մուլտիպլիկատիվ լինելուց հետևում է, որ ամեն մի P բազմանդամի համար

$$P(z^0) = P(m(z_1), \dots, m(z_n)) = m(P(z_1, \dots, z_n)),$$

իսկ m -ի անընդհատության շնորհիվ $m(f) = f(z^0)$ ցանկացած $f \in P(K)$ համար: Այսպիսով, m ֆունկցիոնալը « z^0 կետում արժեք» է: Ինչպես հայրնի է, M -ին պարկանող ֆունկցիոնալի նորմը հավասար է մեկի: Ներկայացրեք,

$$|P(z^0)| = |m(P)| \leq \|m\| \cdot \|P\|_K = \|P\|_K,$$

այսինքն, $z^0 \in \widehat{K}$:

Խնդիր 35. Եթե $P(K)$ և $C(K)$ հանրահաշիվները համընկնում են, ապա համընկնում են նաև համապարասխան $M_{P(K)}$ և $M_{C(K)}$ անընդհատ գծային մուլտիպլիկատիվ ֆունկցիոնալների փարածությունները: Ինչպես հայրնի է, $M_{C(K)} = K$, իսկ ըստ 30-րդ խնդրի $M_{C(K)} = \widehat{K}$: Այսպիսով՝ $K = \widehat{K}$, այսինքն՝ K -ն բազմանդամային ուռուցիկ է:

Խնդիր 36. Ըստ Վայերշտրասի թեորեմի իրական ենթափարածությամբ պարկանող K կոմպակտի համար $P(K) = C(K)$, և այս փաստից հետևում է, որ K -ն բազմանդամային ուռուցիկ է (տես 31-րդ խնդիրը):

Խնդիր 37. Եթե $\mathbb{C} \setminus K$ բազմությունը կապակցված չէ, ապա գոյություն ունի այդ բազմության սահմանափակ կապակցված D կոմպոնենտ: Նաշվի առելով մաքսիմումի սկզբունքը և այն, որ $\partial D \subset K$, ցանկացած $P(z)$ բազմանդամի համար սրանում ենք

$$|P(z)| \leq \|P\|_{\partial D} \leq \|P\|_K, \quad \text{երբ } z \in D:$$

Ուրեմն՝ $D \subset \widehat{K}$ և $K = \widehat{K}$:

Նակադարձը, դիցուք $\mathbb{C} \setminus K$ բազմությունը կապակցված է և $z^0 \in \mathbb{C} \setminus K$: Վերցնենք իրար հետ չհարվող V_1 և V_2 այնպիսի բաց բազմություններ, որ $K \subset V_1$ և $z^0 \in V_2$: Այնուհետև,

$$f(z) = \begin{cases} 0, & \text{երբ } z \in V_1, \\ 1, & \text{երբ } z \in V_2 \end{cases}$$

Ֆունկցիան հոլոմորֆ է $K \cup \{z^0\}$ -ի շրջակայքում: Քանի որ $K \cup \{z^0\}$ կոմպակտի լրացումը կապակցված է, ապա ըստ Ռունգեի թեորեմի f -ը

այդ կոմպակտի վրա հավասարաչափ մոտարկվում է բազմանդամներով: Վերցնելով այնպիսի P բազմանդամ, որ

$$\|P - f\|_{K \cup \{z^0\}} < 1/2,$$

կստանանք $\|P\|_K < 1/2$ և $|P(z^0) - 1| < 1/2$, և ուրեմն՝ $|P(z^0)| > 1/2 > \|P\|_K$: Քանի որ z^0 -ն ցանկացած կետ է $\mathbb{C} \setminus K$ -ից, ստանում ենք, որ $K = \widehat{K}$:

Խնդիր 38. Եթե $K \Subset D$, ապա

$$\sup_{z \in K} |P_m(z)| \leq r < 1, \quad m = 1, \dots, N :$$

Բազմանդամային ուռուցիկ թաղանթի սահմանումից հեջվում է

$$\sup_{z \in \widehat{K}} |P_m(z)| = \sup_{z \in K} |P_m(z)| \leq r,$$

որպեղից բխում է, որ $\widehat{K} \Subset D$:

Խնդիր 39. Դիցուք $P(z)$ -ը բազմանդամ է և

$$z^0 \in \{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1| \leq 1, z_2 = 0\} :$$

Ըստ մաքսիմումի սկզբունքի՝

$$|P(z^0)| = |P(z_1^0, 0)| \leq \max_{|z_1|=1} |P(z_1, 0)| = m :$$

Ենթադրենք, թե m արժեքը P ֆունկցիան ընդունում է a կետում: Քննարկենք երկու դեպք.

ա) եթե $a_1 = e^{it}$ և $\delta \leq t \leq 2\pi$, ապա $a \in M$ և $m = |P(a)| \leq \max_{z \in M} |P(z)|$,

բ) եթե $a_1 = e^{it}$ և $0 < t < \delta$, ապա $m = |P(a_1, 0)|$ և ըստ մաքսիմումի սկզբունքի՝

$$|P(a_1, 0)| \leq \max_{|z_2|=1} |P(a_1, z_2)| \leq \max_{z \in M} |P(z)| :$$

Երկու դեպքում էլ

$$|P(z^0)| \leq m \leq \max_{z \in M} |P(z)| :$$

Այսպեսով հետևում է, որ $z^0 \in \widehat{M}$:

Խնդիր 40. Նախնական կետերը բավարարում են

$$\begin{cases} |z_1|^2 + |z_2|^2 = 2 \\ z_2 = \bar{z}_1 \end{cases}$$

պայմաններին, որոնցից հետևում է, որ $|z_1| = 1$, այսինքն K -ի պոլյեկցիան z_1 հարթության վրա (ինչպես նաև z_2 հարթության վրա) միավոր շրջանագիծ է: Ուրեմն, K -ն կարելի է ներկայացնել

$$\begin{cases} z_1 = e^{it} \\ z_2 = e^{-it} \end{cases} \quad 0 \leq t \leq 2\pi$$

պարամետրական հավասարումների միջոցով: Այսպեսով երևում է, որ կամայական $P(z_1, z_2)$ բազմանդամի հետքը K -ի վրա, այսինքն $P(e^{it}, e^{-it})$ ֆունկցիան, t պարամետրից եռանկյունաչափական բազմանդամ է: Ըստ Ֆեյերի թեորեմի այդպիսի բազմանդամները հավասարաչափ մերիկայով ամենուրեք խիտ են $C([0, 2\pi])$ ֆունկցիաների փարածության մեջ: Վերադառնալով (z_1, z_2) փոփոխականներին, եզրակացնում ենք, որ $P(K) = C(K)$:

Խնդիրը լուծենք ուրիշ մեթոդով: Գծային ձևափոխության միջոցով

$$\{z \in \mathbb{C}^2 : z_2 = \bar{z}_1\}$$

հարթությունը արտապարկերենք իրական հարթության վրա (տես 28-րդ խնդրի լուծումը) և ապա կիրառենք Վայերշտրասի թեորեմը: Նկատենք, որ այս եղանակը պիտանի է $\{z \in \mathbb{C}^2 : z_2 = \bar{z}_1\}$ հարթության վրա գտնվող ցանկացած K կոմպակտի համար:

Խնդիր 41. Գնդի եզրի վրա գտնվող կամայական z^0 կետի համար դիֆարկենք

$$f(z) = \exp \langle z, z^0 \rangle$$

Ֆունկցիան: Կիրառելով Բունյակովսկի-Շվարցի անհավասարությունը, ստանում ենք

$$\begin{aligned} |f(z)| &= \exp \operatorname{Re} \langle z, z^0 \rangle \leq \exp |\langle z, z^0 \rangle| \leq \\ &\leq \exp (|z| \cdot |z^0|) \leq \exp 1 = e, \quad \text{երբ } |z| \leq 1, \end{aligned}$$

ընդ որում $\operatorname{Re} \langle z, z^0 \rangle = 1$ հավասարությունը $\overline{B}$ -ում տեղի է ունենում միայն z^0 կետում: Այսպիսով՝

$$\begin{cases} |f(z)| < 1, & \text{երբ } z \in \overline{B} \setminus \{z^0\} \\ |f(z^0)| = \exp 1 = e, \end{cases}$$

այսինքն՝

$$|f(z^0)| > |f(z)|, \quad \text{երբ } z \in \overline{B} \setminus \{z^0\} :$$

Դա նշանակում է, որ կամայական եզրային z^0 կետ պիկի կետ է, որ-տեղից հետևում է պնդումը:

Խնդիր 42. Պարզության համար դիֆարկենք

$$\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 1, |z_2| < 1\}$$

միավոր բիդիսկի դեպքը: Վերցնենք $f \in \mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ ֆունկցիան: Ըստ մաքսիմումի սկզբունքի, $M = \max_{z \in \overline{E}} |f(z)|$ արժեքը ֆունկցիան ընդունում է ինչ-որ $a = (a_1, a_2)$ եզրային կետում: a_1 և a_2 թվերից գոնե մեկը սնդուկով հավասար է մեկի. որոշակիության համար դիցուք $|a_2| = 1$: $f(z_1, a_2)$ ֆունկցիան անընդհար է $\{|z_1| \leq 1\}$ փակ շրջանում, հոլոմորֆ է $\{|z_1| < 1\}$ -ում (տես 25-րդ խնդիրը) և սնդուկով հասնում է մաքսիմումին a_1 կետում: Ուրեմն, կամ $|a_1| = 1$, և այս դեպքում a -ն պարկանում է Γ հենքին, կամ

$$|f(z_1, a_2)| \equiv M, \quad \text{երբ } \{|z_1| \leq 1\} :$$

Մասնավորապես, $|f(1, a_2)| = 1$, և այս դեպքում M արժեքը նորից ընդունվում է Γ -ին պարկանող $(1, a_2)$ կետում: Այսպիսով՝ $\mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$

դասի կամայական ֆունկցիա իր սնդուլի մաքսիմումը ընդունում է Γ հենքի վրա, ուրեմն, $S(E) \subset \Gamma$: Մյուս կողմից, ցանկացած $z^0 \in \Gamma$ կետի համար $f(z) = (z_1 + z_1^0)(z_2 + z_2^0)$ ֆունկցիան ունի պիկ z^0 -ում, այսինքն՝

$$|f(z^0)| > |f(z)|, \quad \text{երբ } z \in \overline{E} \setminus \{z^0\}:$$

Նեղևաբար, $\Gamma \subset B(E)$: Նաշվի առնելով, որ միշտ $B(E) \subset S(E)$, ստանում ենք $B(E) = S(E) = \Gamma$:

Խնդիր 43.

ա) Դիցուք $z^0 = (z_1^0, z_2^0) \in \partial D$: Եթե $|z_1^0| = 1$, ապա $\frac{1}{z_1 - z_1^0}$ ֆունկցիան z^0 կետում արգելքի ֆունկցիա է, այսինքն՝ այն D -ում հոլոմորֆ է և z^0 կետին սոփեսալիս սահմանափակ չէ: Իսկ եթե $|z_1^0| < 1$, ապա որպես արգելքի ֆունկցիա հանդես է գալիս $\frac{1}{z_1 \bar{z}_1^0 - z_2 \bar{z}_2^0}$ ֆունկցիան: Ըստ արգելքի մասին թեորեմի D -ն հոլոմորֆության փրոույթ է:

բ) Դիցուք $\overline{D} \subset G$ և G -ն հոլոմորֆության փրոույթ է: Քանի որ $(0, 0) \in G$, ապա $\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < \varepsilon, |z_2| < \varepsilon\} \subset G$ բավականաչափ փոքր ε -ի համար: Այնուհետև, E միավոր բիդիսկը

$$D_1 = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 1, |z_2| < \varepsilon\} \cup D$$

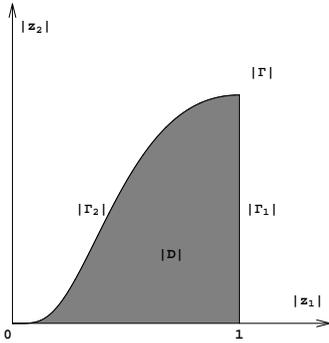
կրկնակի շրջանաձև փրոույթի հոլոմորֆ ընդլայնումն է, որովհետև E -ն D_1 -ը պարունակող ամենափոքր լրիվ կրկնակի շրջանաձև փրոույթն է: Նաշվի առնելով, որ $G \supset D$ և որ G -ն հոլոմորֆության փրոույթ է, այսպեղից եզրակացնում ենք, որ $G \supset \supset E$: Ստացվեց, որ $\overline{D}$ -ն պարունակող ցանկացած հոլոմորֆության փրոույթ պարունակում է նաև E -ն, այսինքն $\overline{D}$ -ն չի կարող լինել հոլոմորֆության փրոույթների հատում:

Խնդիր 44. D փրոույթի եզրը բաղկացած է

$$\Gamma_1 = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| = 1, |z_2| \leq 1\}$$

$$\Gamma_2 = \left\{ z \in \mathbb{C}^2 : |z_1| \leq 1, |z_2| = |z_1|^{-\ln|z_1|} \right\}$$

փակ բազմություններից, որոնց $\Gamma = \Gamma_1 \cap \Gamma_2$ հատումը միավոր բիդիսկի հենքն է (գծագրում փրված է D փրիույթի ռեյնհարպյան դիագրամը):

Վերցնենք $f \in \mathcal{O}(D) \cap C(\overline{D})$ և $z^0 = (z_1^0, z_2^0) \in \Gamma_1$: Ճիշտ այնպես, ինչպես 38-րդ խնդրի լուծման մեջ, ապացուցվում է, որ եթե $|f|$ -ը ընդունում է իր ամենամեծ արժեքը z^0 կետում, ապա այդ արժեքը այն ընդունում է նաև Γ -ին պատկանող ինչ-որ կետում: Ուրեմն, $S(D) \subset \Gamma_2$: Դիտարկենք

$$f_{n,m}(z) = z_1^{-n} z_2^m, \quad n, m = 1, 2, \dots$$

Փունկցիաները: Նեշտ է փեսնել, որ նրանք պատկանում են $\mathcal{O}(D) \cap C(\overline{D})$ դասին: Անալիզի սովորական մեթոդներով ցույց է փրվում, որ $\max_D |f_{n,m}|$ արժեքը ֆունկցիան ընդունում է $(z_1^{n,m}, z_2^{n,m}) \in \Gamma_2$ կետում, որտեղ $|z_1^{n,m}| = \exp(-n/2m)$: Այդ կետերը Γ_2 -ի վրա կազմում են ամենուրեք խիտ բազմություն, հեփևափար $\Gamma_2 \subset S(D)$: Այնուհետև նկատենք, որ $\mathcal{O}(D)$ -ին պատկանող կամայական ֆունկցիա անալիտիկորեն շարունակվում է E միավոր բիդիսկի փակման վրա: Ուստի $B(D) = \Gamma$ (փես 38-րդ խնդիրը):

Խնդիր 45. Պարզության համար ենթադրենք որ f -ը հոլոմորֆ է D -ի փակման վրա: Դիտարկենք

$$F(z_1, z_2) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|\zeta_1|=2} \frac{f(\zeta_1, z_2)}{\zeta_1 - z_1} d\zeta_1$$

Կոշիի փիպի ինտեգրալը: Պարամետրից կախված ինտեգրալների հայտնի հատկություններից հեփևում է, որ F -ը հոլոմորֆ է ըստ z_1 -ի $\{|z_1| < 2\}$ շրջանում և ըստ z_2 -ի $\{|z_2| < 2\}$ -ում: Նամաձայն Նարտոգի

թերեմի, F -ը հոլոմորֆ է $\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 2, |z_2| < 2\}$ բիդիսկում: Ըստ Կոշիի ինտեգրալային բանաձևի

$$f(z_1, z_2) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|\zeta_1|=2} \frac{f(\zeta_1, z_2)}{\zeta_1 - z_1} d\zeta_1,$$

երբ $z \in G = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 2, 1 < |z_2| < 2\} \subset D$: Միակուսյան թերեմի համաձայն $f(z) \equiv F(z)$ ամենուրեք D -ում, այսինքն F -ը հանդիսանում է f -ի հոլոմորֆ շարունակությունը

$$\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 2, |z_2| < 2\}$$

երկշրջանի վրա:

Բերենք խնդրի մի այլ լուծում: D տիրույթում f -ը վերլուծենք

$$f(z) = \sum_{|k|=-\infty}^{\infty} a_{k_1 k_2} z_1^{k_1} z_2^{k_2} \quad (22)$$

Լորանի շարքի: Քանի որ D -ն պարունակում է կետեր, որոնց համար $z_1 = 0$ (կամ $z_2 = 0$), ապա (22) շարքում մասնակցում են z_1 -ի (համապատասխանաբար՝ z_2 -ի) միայն ոչ բացասական աստիճանները, այսինքն՝ (22)-ը աստիճանային շարք է: Ըստ Աբելի թերեմի այն գու՝ գամիփում է ամբողջ

$$\{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 2, |z_2| < 2\}$$

բիդիսկում և նրա գումարը հանդիսանում է f ֆունկցիայի որոնելի շարունակությունը:

Խնդիր 46. Ապացուցենք, որ $D_1 \times D_2$ տիրույթում հոլոմորֆ

$$F(z) = -\frac{1}{4\pi^2} \iint_{\partial D_1 \times \partial D_2} \frac{f(\zeta_1, \zeta_2)}{(\zeta_1 - z_1)(\zeta_2 - z_2)} d\zeta_1 \wedge d\zeta_2$$

ֆունկցիան f -ի հոլոմորֆ շարունակությունն է:

Դիցուք $\varepsilon > 0$ և $D_k^\varepsilon = \{tz_k : z_k \in D_k, 0 \leq t < \varepsilon\}$, $k = 1, 2$: Բավականաչափ փոքր ε -ի համար $D_1^\varepsilon \times D_2^\varepsilon$ տիրույթը իր փակման հետ միասին ընկած է $(0, 0)$ կետի այն շրջակայքում, որտեղ f -ը հոլոմորֆ է: Ըստ Կոշիի բանաձևի՝

$$f(z) = -\frac{1}{4\pi^2} \iint_{\partial D_1^\varepsilon \times \partial D_2^\varepsilon} \frac{f(\zeta_1, \zeta_2)}{(\zeta_1 - z_1)(\zeta_2 - z_2)} d\zeta_1 \wedge d\zeta_2, \quad \text{երբ } z \in D_1^\varepsilon \times D_2^\varepsilon :$$

Կառուցենք

$$K^\varepsilon = \{tz \in \mathbb{C}^2 : z \in \partial D_1 \times \partial D_2, \varepsilon < t < 1\}$$

եռաչափ մակերևույթը, որը սահմանափակված է մի կողմից $\partial D_1^\varepsilon \times \partial D_2^\varepsilon$ -ով, իսկ մյուս կողմից՝ $\partial D_1 \times \partial D_2$ -ով: Քանի որ

$$\frac{f(\zeta_1, \zeta_2)}{(\zeta_1 - z_1)(\zeta_2 - z_2)}$$

ֆունկցիան հոլոմորֆ է $\overline{K^\varepsilon}$ -ի շրջակայքում, երբ $z \in D_1^\varepsilon \times D_2^\varepsilon$, ապա ըստ Կոշի-Պուանկարեի թեորեմի

$$\begin{aligned} & \iint_{\partial D_1^\varepsilon \times \partial D_2^\varepsilon} \frac{f(\zeta_1, \zeta_2)}{(\zeta_1 - z_1)(\zeta_2 - z_2)} d\zeta_1 \wedge d\zeta_2 = \\ & = \iint_{\partial D_1 \times \partial D_2} \frac{f(\zeta_1, \zeta_2)}{(\zeta_1 - z_1)(\zeta_2 - z_2)} d\zeta_1 \wedge d\zeta_2, \end{aligned}$$

այսինքն, $f(z) = F(z)$, երբ $z \in D_1^\varepsilon \times D_2^\varepsilon$: Նկատենք, որ D_1 և D_2 տիրույթների աստղաձև լինելուց հետևում է, որ $K \subset \overline{D_1} \times \overline{D_2}$: Ըստ միակության թեորեմի $f(z) = F(z)$ ամենուրեք K -ի շրջակայքում, ինչը նշանակում է, որ F ֆունկցիան f -ի շարունակությունն է:

Խնդիր 47. Դիցուք $\zeta^0 = (0, \rho)$ կետը պատկանում է D տիրույթի եզրին: Այդ դեպքում

$$S = \{z \in \mathbb{C}^2 : |z_1| < \rho, z_2 = \rho\}$$

անալիտիկ մակերևույթը պարունակում է ζ^0 -ն, իսկ նրա

$$\partial S = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| = \rho, z_2 = \rho\}$$

եզրը ընկած է D -ում: Դիտարկենք

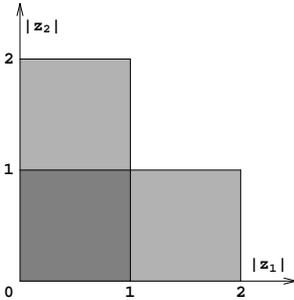
$$S_n = \left\{ z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < \rho, z_2 = \rho + \frac{1}{n} \right\}$$

անալիտիկ մակերևույթների հաջորդականությունը: Պարզ է, որ

$$S_n \subset D, \quad S_n \rightarrow S \quad \text{և} \quad \partial S_n \rightarrow \partial S:$$

Դա նշանակում է, որ D փիրույթը ζ^0 եզրային կետում L ևի իմաստով ոչ ուռուցիկ է, ուրեմն, D -ն հոլոմորֆության փիրույթ չէ:

Խնդիր 48. Դիտարկենք հետևյալ բիդիսկերը՝

$$D_1 = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 1, |z_2| < 2\} \text{ և}$$

$$D_2 = \{z \in \mathbb{C}^2: |z_1| < 2, |z_2| < 1\}:$$

(Գծագրում փրված են նրանց ռեյն-հարվյան դիագրամները): Նրանք հոլոմորֆության փիրույթներ են: Մյուս կողմից, $D = D_1 \cup D_2$ միավորումը հանդիսանում է լրիվ, կրկնակի շրջանաձև, բայց լոգարիթմորեն ոչ ուռուցիկ փիրույթ: Ըստ Նարպոգսի

թեորեմի D -ն հոլոմորֆության փիրույթ չէ:

Խնդիր 49. Ցուցում: Նաջորդաբար n անգամ կիրառել Պուասոնի բանաձևը միաչափ դեպքի համար:

Խնդիր 50. Նախ նկատենք, որ կամայական $f \in C(\Gamma)$ ֆունկցիայի համար

$$\sup_{z \in E} |P[f](z)| \leq \|f\|_{\Gamma}:$$

Դա հետևում է այն բանից, որ Պուասոնի կորիզը դրական է և նրա ինտեգրալը հենքով հավասար է մեկի: Այնուհետև

$$0 \leq \sup_{z \in E} |P[f_k](z) - P[f](z)| = \sup_{z \in E} |P[f_k - f](z)| \leq \|f_k - f\|_{\Gamma} \rightarrow 0,$$

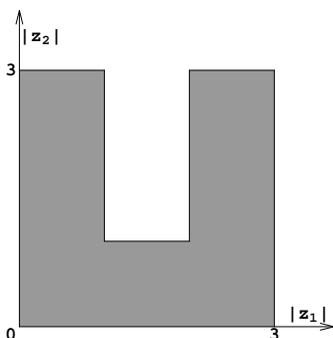
որպեղից հետևում է, որ $\lim_{k \rightarrow \infty} P[f_k] = P[f]$ հավասարաչափ E -ի վրա:

Խնդիր 51. D փրոյթը ծածկենք

$$U_1 = \{z: |z_1| < 1, |z_2| < 3\} \cup \{z: |z_1| < 3, |z_2| < 1\}$$

$$U_2 = \{z: |z_1| < 3, |z_2| < 1\} \cup \{z: 2 < |z_1| < 3, |z_2| < 3\}$$

երկու շրջակայքերից կազմված համակարգով: Վերցնենք U_1 -ում $f_1(z) = 1/(z_2 - 2)$ մերոմորֆ ֆունկցիան, իսկ U_2 -ում՝ $f_2(z) \equiv 0$: Ենթադրենք թե (U_k, f_k) , $k = 1, 2$ ավյալներով Կուզենի առաջին հիմնախնդիրն ունի լուծում: Դա նշանակում է, որ գոյություն ունի D -ում մերոմորֆ f ֆունկցիա,

որը U_1 -ում համարժեք է f_1 -ին, իսկ U_2 -ում՝ f_2 -ին (հիշեցնենք, որ մերոմորֆ ֆունկցիաները համարվում են համարժեք որևէ փրոյթում, եթե նրանց փարբերությունը հոլոմորֆ է այդ փրոյթում): Բայց այդ դեպքում $f - f_2 = f$ ֆունկցիան անալիտիկորեն կշարունակվեր $\{z: |z_1| < 3, |z_2| < 3\}$ երկշրջան-

նի մեջ և չէր լինի համարժեք f_1 -ին U_1 -ում: Սրացանք հակասություն:

Խնդիր 52. Ըստ Ֆեյերի թեորեմի գոյություն ունի $R_k(e^{i\theta})$ եռանկյունաչափական բազմանդամների հաջորդականություն, որը հավասարաչափ ճգարում է f -ին: $R_k(e^{i\theta})$ ֆունկցիաները հանդիսանում են համապատասխան $R_k(z)$ n -հարմոնիկ ֆունկցիաների հետքերը Γ -ի վրա, ուրեմն (տես 46-րդ խնդիրը),

$$R_k(z) = P[R_k](z), \quad z \in E :$$

Նամաձայն 47-րդ խնդրի՝ $R_k(z)$ հաջորդականությունը հավասարաչափ զուգամիտում է E -ի, ուստի նաև $\overline{E}$ -ի վրա: Սահմանային ֆունկցիան, որպես անընդհար ֆունկցիաների հավասարաչափ սահման անընդհար է $\overline{E}$ -ի վրա, իսկ E -ում այն համընկնում է $P[f]$ -ի հետ, ուստի այդ ֆունկցիան հանդիսանում է $P[f]$ -ի անընդհար շարունակությունը $\overline{E}$ -ի վրա:

Խնդիր 53. Անհրաժեշտություն: Դիցուք $F \in \mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ և $F|_{\Gamma} = f$: Որոշակիության համար ենթադրենք, թե $k_n \geq 0$: Ունենք

$$\begin{aligned} \int_{\Gamma} f(\zeta) \zeta^k d\zeta &= \int_{\Gamma} F(\zeta) \zeta^k d\zeta = \\ &= \int_{|\zeta_1|=1} \zeta_1^{k_1} d\zeta_1 \cdots \int_{|\zeta_n|=1} \zeta_n^{k_n} F(\zeta_1, \dots, \zeta_n) d\zeta_n = 0, \end{aligned}$$

քանի որ F -ը հոլոմորֆ է ըստ ζ_n -ի $\{|\zeta_n| < 1\}$ շրջանում (տես 25-րդ խնդիրը), և ըստ Կոշիի թեորեմի ներքին ինտեգրալը հավասար է զրոյի:

Բավարարություն: Պուասոնի կորիզը վերլուծենք շարքի

$$\begin{aligned} P(re^{i\varphi}; e^{i\theta}) &= P(r_1 e^{i\varphi_1}, \dots, r_n e^{i\varphi_n}; e^{i\theta_1}, \dots, e^{i\theta_n}) = \\ &= \frac{1}{(2\pi)^n} \sum_{k_1 \dots k_n = -\infty}^{+\infty} r_1^{|k_1|} \dots r_n^{|k_n|} e^{ik \cdot (\theta - \varphi)}, \end{aligned}$$

որպեսզ $k \cdot \theta = k_1 \theta_1 + \dots + k_n \theta_n$: Այդ վերլուծությունից հետևում է, որ

$$\begin{aligned} P[f] &= \int_{\Gamma} P(re^{i\varphi}; e^{i\theta}) f(e^{i\theta}) d\theta = \\ &= \frac{1}{(2\pi)^n} \sum_{k_1 \dots k_n = -\infty}^{+\infty} r_1^{|k_1|} \dots r_n^{|k_n|} \int_{\Gamma} f(e^{i\theta}) e^{ik \cdot \theta} d\theta : \quad (23) \end{aligned}$$

Եթե $k_1, \dots, k_n$ թվերից որևէ մեկը դրական է, ապա

$$\int_{\Gamma} f(e^{i\theta}) e^{ik \cdot \theta} d\theta = \int_{\Gamma} f(e^{i\theta}) e^{ik_1 \theta_1} \dots e^{ik_n \theta_n} d\theta_1 \wedge \dots \wedge d\theta_n =$$

$$= \int_{\Gamma} f(\zeta) \zeta_1^{k_1} \dots \zeta_n^{k_n} \frac{d\zeta_1}{i\zeta_1} \wedge \dots \wedge \frac{d\zeta_n}{i\zeta_n} = \frac{1}{i^n} \int_{\Gamma} \zeta^{k-1} f(\zeta) d\zeta = 0$$

համաձայն խնդրի պայմանի: Այսպիսով, (23) շարքում մնում են միայն ոչ դրական k_i -երին համապատասխանող գումարելիները: Նշանակելով $k = -m$ և

$$a_m = \int_{\Gamma} f(e^{i\theta}) e^{-im\cdot\theta} d\theta,$$

(23)-ից սպանում ենք, որ

$$\begin{aligned} P[f] &= \frac{1}{(2\pi)^n} \sum_{m_1 \dots m_n=0}^{+\infty} a_m r_1^{m_1} \dots r_n^{m_n} e^{im\cdot\varphi} = \\ &= \frac{1}{(2\pi)^n} \sum_{m_1 \dots m_n=0}^{+\infty} a_m z_1^{m_1} \dots z_n^{m_n}, \quad z \in E: \end{aligned}$$

Ուրեմն, $P[f]$ -ը հոլոմորֆ է և շարունակվում է մինչև $\mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ դասի ֆունկցիա (տես 48-րդ խնդիրը):

Խնդիր 54. Դիցուք $k = (k_1, \dots, k_n)$, որտեղ k_ν թվերը ամբողջ են և գոնե մեկը ոչ բացասական է, օրինակ, $k_n \geq 0$: Ունենք

$$\int_{\Gamma} f(\zeta) \zeta^k d\zeta = \int_{|\zeta_1|=1} \zeta_1^{k_1} d\zeta_1 \dots \int_{|\zeta_n|=1} \zeta_n^{k_n} f(\zeta_1, \dots, \zeta_n) d\zeta_n = 0,$$

քանի որ ըստ պայմանի f -ը $\{|\zeta_n| < 1\}$ շրջանում հոլոմորֆ է ζ_n -ի նկատմամբ: Նամաձայն 49-րդ խնդրի գոյություն ունի $F \in \mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ ֆունկցիա, որը համընկնում է f -ի հետ Γ հենքի վրա: ∂E -ին պատկանող $\Delta_{j,a}$ շրջաններում f և F ֆունկցիաները հոլոմորֆ են (f -ը՝ ըստ պայմանի, իսկ F -ը՝ ըստ 21-րդ խնդրի): Այն փաստից, որ $F|_{\Gamma} = f|_{\Gamma}$, օգրվելով միակության թեորեմից, հեշտությամբ ցույց է տրվում, որ $F|_{\Delta_{j,a}} = f|_{\Delta_{j,a}}$: E պոլիդիսկի եզրը սպառվում է $\Delta_{j,a}$ փափի շրջաններով, ուստի $F|_{\partial E} = f|_{\partial E}$, այսինքն, F -ը հանդիսանում է f -ի շարունակությունը մինչև $\mathcal{O}(E) \cap C(\overline{E})$ դասի ֆունկցիա:

Խնդիր 59. Ցուցում: Օգտվել Նյուդերի անհավասարությունից:

Խնդիր 60. Ցուցում: Օգտվել միջին երկրաչափականի և միջին թվաբանականի վերաբերյալ հեբելյալ անհավասարությունից՝

$$e^{\int p \ln f dx} \leq \int p f dx, \quad \text{եթե} \quad \int p dx = 1, \quad p \geq 0, \quad f \geq 0:$$

Խնդիր 63. Որոնելի $V_{2n}(B_n)$ ծավալի համար ակնհայտորեն ունենք

$$V_{2n}(B_n) = \int_{x_1^2 + y_1^2 + \dots + x_n^2 + y_n^2 \leq 1} dx_1 \wedge \dots \wedge dx_n \wedge dy_1 \wedge \dots \wedge dy_n:$$

Անցնենք բևեռային $x_k + iy_k = r_k e^{i\varphi_k}$ կոորդինատների: Քանի որ $dx_k \wedge dy_k = r_k dr_k \wedge d\varphi_k$, ապա

$$\begin{aligned} V_{2n}(B_n) &= \int_{r_1^2 + \dots + r_n^2 \leq 1} r_1 \dots r_n dr_1 \wedge \dots \wedge dr_n \int_{\substack{0 \leq \varphi_i \leq 2\pi \\ i=1, \dots, n}} d\varphi_1 \wedge \dots \wedge d\varphi_n = \\ &= \pi^n \int_{\substack{t_1 \geq 0, \dots, t_n \geq 0 \\ t_1 + \dots + t_n \leq 1}} dt_1 \wedge \dots \wedge dt_n: \end{aligned} \quad (24)$$

Սրացված ինտեգրալը հաշվելու համար նշանակենք

$$T_n(h) = \int_{\substack{t_1 \geq 0, \dots, t_n \geq 0 \\ t_1 + \dots + t_n \leq h}} dt_1 \wedge \dots \wedge dt_n:$$

Կարարելով $t_1 = ht'_1, \dots, t_n = ht'_n$ փոփոխականների փոխարինում՝ համոզվում ենք, որ $T_n(h) = h^n T_n(1)$: Այնուհետև՝

$$T_n(1) = \int_0^1 dt_n \int_{\substack{t_1 \geq 0, \dots, t_{n-1} \geq 0 \\ t_1 + \dots + t_{n-1} \leq 1 - t_n}} dt_1 \wedge \dots \wedge dt_{n-1} =$$

$$= \int_0^1 T_{n-1}(1-t_n) dt_n = T_{n-1}(1) \int_0^1 (1-t_n)^{n-1} dt_n = \frac{1}{n} T_{n-1}(1) :$$

Մտադրված անդրադարձ հարաբերակցությունից բխում է $T_n(1) = \frac{1}{n!}$:
Տեղադրելով (24)-ի մեջ, ստանում ենք

$$V_{2n}(B_n) = \frac{\pi^n}{n!} :$$

Ուրիշ ապացույց: $\mathbb{C}^n$ -ի կետը նշանակենք (z, w) -ով, որպեսզի $z \in \mathbb{C}^1$ և $w \in \mathbb{C}^{n-1}$: Այդ դեպքում

$$V_{2n}(B_n) = \int_{B_n} dV_{2n} = \int_{B_1} \int_{(1-|z|^2)^{1/2} B_{n-1}} dV_{2n-2}(w) dV_2(z) :$$

Աջ մասի ներքին ինտեգրալը հավասար է $\mathbb{C}^{n-1}$ փարածության $(1-|z|^2)^{1/2}$ շառավղով գնդի ծավալին: Ուրեմն

$$V_{2n}(B_n) = V_{2n-2}(B_{n-1}) \int_{B_1} (1-|z|^2)^{(2n-2)/2} dV_2(z) :$$

Անցնելով հարթության վրա բևեռային կոորդինատներին՝ կստանանք

$$V_{2n}(B_n) = V_{2n-2}(B_{n-1}) \int_{-\pi}^{\pi} \int_0^1 (1-r^2)^{\frac{2n-2}{2}} r dr d\theta = \frac{\pi}{n} V_{2n-2}(B_{n-1}) :$$

Մտադրված անդրադարձ բանաձևից և $V_2(B_1) = \pi$ հավասարությունից կստանանք

$$V_{2n}(B_n) = \frac{\pi^n}{n!} :$$

Խնդիր 64. Գտնենք կապ $V_n(B_n)$ -ի և $s_n(S_n)$ -ի միջև:

$$V_n((1+h)B_n) - V_n(B_n) = ((1+h)^n - 1)V_n(B_n) = s_n(S_n)h + o(h) :$$

Բաժանելով h -ի վրա և անցնելով սահմանի երբ $h \rightarrow 0$, ստանում ենք $nV_n(B_n) = s_n(S_n)$:

Խնդիր 65. Ցուցում: Դիցուք $r_1 < r_2$ և A -ն որևէ բաց բազմություն է S -ի վրա: E -ով նշանակենք բոլոր $r\zeta$ կետերի բազմությունը, որոնց համար $r_1 < r < r_2$ և $\zeta \in A$: Ստուգել, որ բանաձևը ճիշտ է E -ի բնութագրիչ ֆունկցիայի համար, այնուհետև կատարել անցում կամայական բորելյան բազմության բնութագրիչ ֆունկցիայի դեպքին:

Խնդիր 69. Պատասխան:

$$K_U(z, \zeta) = \frac{1}{\pi^n} \prod_{j=1}^n \frac{1}{(1 - z_j \bar{\zeta}_j)^2} :$$

Խնդիր 73. Ցուցում: Դիտարկել $\tilde{z} \mapsto \tilde{z}/(1+z_n)$, $z_n \mapsto i(1-z_n)/(1+z_n)$ արտապարկերումը:

Խնդիր 74. Ցուցում: Դիտարկել

$$\sigma_\mu(\tilde{z}) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|\zeta|=r(\tilde{z})} \zeta^\mu \frac{\frac{\partial}{\partial z_n} f(\tilde{z}, z_n)}{f(\tilde{z}, z_n)} dz_n$$

ինտեգրալը, որտեղ $r(\tilde{z}) = c(1 + |\tilde{z}|^m)$, $\mu = 0, 1, 2, \dots$, և կիրառել Վայերշտրասի նախապարաստական թեորեմի ապացուցման մեթոդը (տես [11], էջ 34):

Խնդիր 76. Ցուցում: Օգտվել

$$\int_S f d\sigma = \int_S d\sigma(\zeta) \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(\tilde{\zeta}, e^{i\theta} \zeta_n) d\theta$$

հավասարությունից, որտեղ $f \in C(S)$:

Խնդիր 79. Շարունակենք f -ը ամբողջ հարթության վրա՝ G -ից դուրս համարելով այն հավասար գրոյի: Այդ դեպքում (9)-ը կարելի է գրել

$$u(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_{\mathbb{C}} \frac{f(z + \zeta)}{\zeta} d\zeta \wedge d\bar{\zeta}$$

տեսքով, որպեսզից երևում է, որ $u \in C^1(G)$, քանի որ ինտեգրալի նշանի տակ կարելի է անցնել:

Բավական է $\frac{\partial u}{\partial \bar{z}} = f$ հավասարությունը ապացուցել կամայական ֆիքսած $a \in G$ կետի շրջակայքում: Վերցնենք $\psi \in C_0^1(G)$ այնպիսին, որ $\psi \equiv 1$ a կետի որևէ V շրջակայքում: Այդ դեպքում $u = u_1 + u_2$, որպեսզի

$$u_1(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_G \frac{\psi(\zeta)f(\zeta)}{\zeta - z} d\zeta \wedge d\bar{\zeta},$$

$$u_2(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_G \frac{(1 - \psi(\zeta))f(\zeta)}{\zeta - z} d\zeta \wedge d\bar{\zeta} :$$

Քանի որ $1 - \psi(\zeta) = 0$ V -ում, ապա $\frac{\partial u_2}{\partial \bar{z}} = 0$, երբ $z \in V$: Կարարելով $\zeta \mapsto \zeta + z$ փոփոխականի փոխարինում, գրենք u_1 -ը

$$u_1(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_G \psi(z + \zeta)f(z + \zeta) \frac{d\zeta \wedge d\bar{\zeta}}{\zeta}$$

տեսքով: Նաշվի առնելով, որ

$$\frac{\partial}{\partial \bar{z}}(\psi(z + \zeta)f(z + \zeta)) = \frac{\partial}{\partial \bar{\zeta}}(\psi(z + \zeta)f(z + \zeta))$$

և վերադառնալով նախկին փոփոխականին, ստանում ենք

$$\begin{aligned} \frac{\partial u_1(z)}{\partial \bar{z}} &= \frac{1}{2\pi i} \int_{\mathbb{C}} \frac{\partial}{\partial \bar{\zeta}}(\psi(z + \zeta)f(z + \zeta)) \frac{d\zeta \wedge d\bar{\zeta}}{\zeta} = \\ &= \frac{1}{2\pi i} \int_{\mathbb{C}} \frac{\partial}{\partial \bar{\zeta}}(\psi(\zeta)f(\zeta)) \frac{d\zeta \wedge d\bar{\zeta}}{\zeta - z} = \psi(z)f(z) : \end{aligned}$$

Վերջին հավասարությունը հեղուկ է Կոշի-Գրինի (8) բանաձևից, եթե նրա մեջ u -ի փոխարեն վերցնենք ψf , իսկ որպես G փիրույթ՝ շրջան,

որն իր մեջ պարունակում է ψ ֆունկցիայի կրիչը: Նաշվի առնելով, որ $\psi(z) = 1$ և $u_1(z) = u(z)$, այսպեղից սրանում ենք (10)-ը:

Խնդիր 83. Նեշտ է փնտնել, որ

$$M_f(R, G_1) = e^{R^2}, \quad M_f(R, G_2) = e^{2R^2}, \quad M_f(R, G_3) = e^{\frac{1}{2}R^2} :$$

Ուրեմն՝ $\rho_f = 2$, $\sigma_f(G_1) = 1$, $\sigma_f(G_2) = 2$, $\sigma_f(G_3) = \frac{1}{2}$:

Խնդիր 87. Պարափսան: $\left\{ \rho: \rho \in \mathbb{R}_+^n, \sum_{i=1}^n \frac{1}{\rho_i} = 1 \right\}$:

Խնդիր 88. Պարափսան: $\sigma_1 \sigma_2 = \frac{1}{4}$:

Գրականություն

1. **Б. В. Шабат.** *Введение в Комплексный Анализ*, Наука, М., 1985.
2. **В. С. Владимиров.** *Методы теории функций многих комплексных переменных*, М., Физматгиз, 1964.
3. **Б. А. Фукс.** *Введение в теорию аналитических функций многих комплексных переменных*, Физматгиз, М., 1962.
4. **G. M. Henkin, J. Leiterer.** *Theory of functions on complex manifolds*, Akademie-Verlag, Berlin, 1984.
5. **Л. Хермандер.** *Введение в теорию функций нескольких комплексных переменных*, Мир, М., 1968.
6. **Р. Ганнинг, Х. Росси.** *Аналитические функции многих комплексных переменных*, Мир, М., 1969.
7. **У. Рудин.** *Теория функций в полукруге*, Мир, М., 1974.
8. **У. Рудин.** *Теория функций в единичном шаре из $\mathbb{C}^n$* , Мир, М., 1984.
9. **Л. А. Айзенберг, Б. С. Зиновьев.** *Элементарные свойства и интегральные представления голоморфных функций многих комплексных переменных*, Красноярск, 1977.

10. **А. Г. Витушкин**, *Замечательные факты комплексного анализа*. В сб.: Современные проблемы математики. Фундаментальные направления. Итоги науки и техники. М. 8 (1985), 5–23.
11. **Ա. Ի. Պերոսյան**, *Բազմաչափ կոմպլեքս անալիզի հիմունքները*, Երևանի պետական համալսարանի հրատարակչություն, Երևան, 2007.

Բովանդակություն

Նիմնական գաղափարներ և փաստեր	3
Խնդիրներ	14
Լուծումներ և պարասխաններ	27
Գրականություն	59

ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ԱԼԲԵՐՏ ԻՍՐԱՅԵԼԻ

**ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲԱԶՄԱՉԱՓ ԿՈՄՊԼԵՔՍ
ԱՆԱԼԻԶԻՑ**

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

Ստորագրված է պայագրության 15. 01. 08 թ. :
 Չափսը՝ 60 × 84 1/16: Թուղթը՝ օֆսեթ: Նրափ. 3.2 մամուլ,
 քաղաք. 4.0 մամուլ = 3.72 պայմ. մամուլի:
 Տպաքանակ՝ 200: Պարվեր՝ 8:

Երևանի պետական համալսարանի հրատարակչություն
 Երևան, Ալ. Մանուկյան 1:

Երևանի պետական համալսարանի
 օպերատիվ պոլիգրաֆիայի ստորաբաժանում
 Երևան, Ալ. Մանուկյան 1: